Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President A. S. Burleson. POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America.
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No.49 So. Boston, Mass., Gruodžio (December) 7 d., 1922m. Metai IX

Grekijos Karalius Išvytas

PRIEŠ AMERIKONIZAVIMĄ VARDŲ.

Lenkijos Prezidento Rinkimai Subatoje

REIKIA JAUNIKIŲ SULTONO PAČIOMS.

Nusiginklavimo Konferencija

LIETUVOS ŽINIOS.

GREKIJOS KUNIGAIKŠTIS IŠTREMTAS.

ATHENAI. Karės teismas perkratinėjo skundą ant Grekijos karaliuno Andriaus, kaltinamo už neišpildymą vyriausiojo štabo įsakymų, per ką turkai sumušė grekus. Europoje buvo baimės, kad karaliuną nuteis mirčiop, kaip buvo nuteisti ir nužudyti kiti štabo nariai. Teismas karaliuną atrado kaltu, bet mirties bausmės jam nepaskyrė. Atsižiurint į tai, kad karaliunas neprityręs karės reikaluose, jam paskyrė tik amžiną išvijimą iš Grekijos. Andrius su pačia tuojaus išvažiavo iš Grekijos anglų karės laivu.

PRIEŠTARAUJA SUAMERIKONAVIMUI ATEIVIŲ VARDŲ.

BOSTON, MASS. Kaip visokios amerikonų organizacijos stengėsi "suamerikonyti" ateivių vardus. Daugelis lietuvių (net iš inteligentų!) keitė savo gražias lietuviškas pravardes į kaszin kokias keistas, neturinčias prasmės jokioj kalboj. Toks assimiliacijos darbas buvo atkakliai varomas iš visų pusių. Bet štai Rydo patrijotinė organizacija Bostone priėmė rezoliuciją, kad ateiviams nedaleisti pasisavinti grynai amerikoniškus vardus.

Ta draugija stengsis pervesti Kongrese bilių, uždraudžiantį ateiviams pasisavinti pažymių Amerikos veikėjų pravardes.

LENKŲ PREZIDENTO RINKIMAI.

WARSZAWA. Lenkijos prezidento rinkimas bus ateinantį šeštadienį, gruodžio 9 d. Manoma, kad vėl Pilsudskis bus išrinktas, nes Witos, Piasto tautinės partijos vadas pats rekomendavęs Pilsudskį. Apie Paderewskio kandidaturą mažai kalbama.

REIKIA JAUNIKIŲ SULTONO PAČIOMS.

KONSTANTINOPOLIS. Kad pabėgo turkų sultonas, liko jo 150 pačių. Visos jos jaunos — nuo 17 iki 35 metų — ir išrinktos iš gražiausių moterų. Pabėgus sultonui, Angoros valdžia užlaikė sultono haremą su 150 sultono pačių ir su 100 eunuchų. Bet dabar valdžia nutarė atsikratyti tų išlaidų, ir sultono pačios turi pasijieškoti vyrus. Kurios nesusiras vyrų, bus grąžintos į tėvų namus.

RUSIJA MAŽINA ARMIJĄ.

MASKVA. Čia yra Pabaltiko valstybių konferencija apkalbėti nusiginklavimą. Dalyvauja ir Lenkija. Vardu Rusijos Litvinovas pasisiulo į 18 mėnesių sumažinti raudonąją armiją iki 200,000, susiaurinti karės budžetą, padaryti neutrales zonas parubežėmis su visais kaimynais.

Lenkiją atstovauja kunigaikštis Radzivillas.

APSUNKINIMAS IMIGRACIJOS.

NEW YORK. Sveikatos komisionierius d-ras Copland, išrinktas į federalius senatorius, "Spaudos Kliube" pareiškė, kad jis yra nepatenkintas dabartiniais ateivystės įstatymais. Jis norėtų da labiau apsunkinti imigraciją. Jis nori įvesti tiesą, kad ateiviai butų dručiai peržiurimi da prieš iškeliavimą į Ameriką. Valdžia neturinti leisti imigrantams telktie kokiose nors atskirose vietose, bet išblaškyti juos po visą šalį. Apart prižiurėjimo, kad įleidžiamieji butų sveiki, da bus įleidžiama tik tos rušies darbininkai, kokių šiai šaliai reikia. "Pas mus daugiau nebus laisvos imigracijos — jis sakė:— aš stengsiuosi įvesti aštrius aprubežiavimus."

VAKARYKŠČIA KANKINĖ, ŠIANDIE BUDELIS.

Vakarykščia kankinė-Lenkija šiandien yra budelis — sako vienas rusų laikraštis. Volynius, Cholmščina, Galicija — užrainiečių žemės — šiandien yra Lenkijos verguvėje. Ten, sako, laikėsi ukrainiečių gyvenimas ir kultura. Ir atėjo dvidešimtojo amžio pečeniegas ir mindžioja batu tautos šventinyčias, dievnamius verčia į "kosciolus," ardo mokyklas, naikina prigimtąją kalbą, kulturą, išdaužo senius ir moteris, kryžiavoja kudikius. Ugnis ir kardas vaikščioja po Galiciją. Verksmas, dejavimai ir mirtis— Galicijos žemėje. Tylus sodžiai liepsnose. Žmonės papludę kraujuose miršta iš bado ir šalčio kalnuose, giriose ir tyruose... "Stebuklas prie Vislos" pavirto į prasižengimą Galicijoje. Da daugiau pakalbėjęs apie lenkų persekiojimus, tas rusų laikraštis taip baigia:

O tu, pakalikų gentė, ar tau da negana girtos muzikos kruvinojo poniškojo krakoviako? Karštas, garuojantis Galicijos kraujas šaukiasi į dangų. Jis ant jusų ir jusų vaikų!

Atminkime, kad ką rusai sako apie lenkų persekiojimus jų šalyje, tas pats tinka ir prie Vilniaus lietuvių.

NEGALI PRIKIBTI PRIE KU KLUX KLAN'O.

WASHINGTON, D. C., gruodžio 4 d. Valstijos prokuroras Daugherty pranešė, kad kaltinimai, koki yra daromi slaptai organizacijai Ku Klux Klan, lytisi atskirų valstijų ir federalė valdžia negalinti prie Klan'o prisikabinti. Teisingumo Departamentas jau daugiau kaip metai dabojąs Ku Klux Klano darbus, bet iki šiol negalįs nieko surasti, už ką federalė valdžia patrauktų Klan'ą atsakomybėn.

MIKAS PETRAUSKAS
Liuoso Meno Dailininkas.

Komp. Mikas Petrauskas duos sausio mėnesyje eilę koncertų —ATSISVEIKINIMO koncertų su Amerikos lietuviais, kurių tarpe jis darbavosi nuo 1907 m. (su pertraukomis) iki dabar. Šis paveikslas paskučiausio ėmimo. Photo — M. P. Brazausko, Waterbury, Conn.

LUSITANIA VEŽĖ TIK AMUNICIJĄ.

NEW YORK. Laikraštis "World" praneša, kad portų užveizda Field Malone reportuoja, jog laivas Lusitania nevežė nė kanuolių, nė ginklų, nė eksplioduojančios medegos, tik turėjo 5400 dėžių amunicijos, kas, pagal 1911 m. taisyklės, buvo legalis dalykas.

Kaip žinia, Lusitaniją nuskandino vokiečiai netoli Irlandijos pakraščių, ir tas nuskandinimas privertė Ameriką įsikišti į visasvietinę karę.

LIETUVOS ŽINIOS

GAISRAS AMERIKOS KONSULATE.

KAUNAS. Lapkričio 8 d. 5 v. ryto Amerikos konsulato (Gedemino g-vė) gyventojai pajuto degėsių kvapą ir dumus, kurie veržėsi iš konsulato raštinės. Įbėgę pamatė, kad visa raštinė apimta liepsna. Stovėjusio ties konsulatu milicininko buvo pakviesti gaisrininkai. Konsulo baldai buvo išnešti į kiemą. Atvykę gaisrininkai besiplečiantį gaisrą užslopino. Išdegė visas raštinės vidus ir baldai. Sudegė daug rašymo priemonių, k. v. popieriai, mašinėlės ir kt.

Nuostolių esą porai tukstančių dolerių. Dokumentai ir svarbesni raštai išliko nesudegę.

Gaisro priežastis dar neišaiškinta. Spėjama, kad gaisras kilęs nuo elektros vielų susijungimo.

NAUJAS ANGLŲ ATSTOVAS.

Vieton p. Wiltono, prieš kelias dienas apleidusio Lietuvą, Anglijos atstovu Lietuvai paskirtas p. Ch. T. Vaughan, buvęs ligi šiol Anglijos atstovu Čili (Pietų Amerikoj).

DRĄSUS VAGYS.

Lapkričio 8 d. vakare apie 7 v. M. P. S. Suaugusių Vidurinės Mokyklos 2 klasėje (Keistučio g. Nr. 4.) laike pamokų pertraukos, nežinomi vagys įlindo pro langą į mokinių rubams sukabinti kambarį išnešė kelius kareivių mokinių šinėlius. Pabėgdami paliko vieną maišą. Matyt, daugiau manė pagrobt.

Nors pastebėta tapo greit, bet vagius pagaut nepasisekė.

MIRĖ PROF. A. BEZZENBERGERIS.

K. KARALIAUČIUS. Karaliaučiuje šiomis dienomis mirė žinomas lietuvių kalbos tyrinėtojas Prof. Dr. Adalbert Bezzenberger, Albertinos Universiteto sankrito ir lyginamosios filologijos ordinarius, sulaukęs 71 metų amžiaus.

Prof. Dr. Bezzenberger, 29 metų amžiaus pradėjo eiti Albertinos Universiteto ordinariaus pareigas ir pasišventė lietuvių bei latvių kalboms tyrinėti. Keliaudamas daugelį kartų po Baltijos kraštus, jis pažino lietuvių tautos gyvenimą visuose sluogsniuose.

1891 metais Bezzenberger buvo paskirtas "Altertumsgesellschaft Prussia" pirmininku, kurias pareigas jis ėjo ištisus 25 metus.

Be to, jis skyrėsi savo nepaprastu darbštumu, tarnaudamas mokslo bei meno labui. Jis nė nežinojo poilsio. Sunkus darbas, kurį jis pastatė savo tikslu atlikti, ruošiant 1913 metais didelę parodą, galutinai nusilpnino jo sveikatą. Prieš pat karą 1914 metais jis nenuilstamai dirbo, prisiruošdamas 2-jam archeologų kongresui, kuris turėjo įvykti 1915 metais.

Prof. Bezzenberger buvo vienas garsingiausių Europos mokslininkų ir universiteto žiburys. Jam dažnai budavo pavedama kuri nors svarbi misija, ir jis visuomet pasižymėdavo ypatingu taktu ir reikalų bei žmonių žinojimu. Dar budamas jaunas, jis buvo paskirtas Albertinos rektorium ir atsistatydino tik 1921 m., sulaukęs 70 metų amžiaus..

E. KARALIAUČIUS. "Konigsberges Hartungsche Zeitung" pranešimu, penktadienį, lapkričio 3 d. buvo profesoriaus Bezzenbergerio laidotuvės. Be giminių, draugų ir studentų, numirusį lydėjo daugtukstantinė minia. Prie grabo dvasiškis pasakė karštą prakalbą, pagerbdamas mirusį. Be to, Universiteto rektorius ir įvairųs mokslo atstovai sujudintais žodžiais atidavė Bezzenbergeriui paskutinę pagarbą, minėdami jo didelius nuopelnus, padarytus mokslo srityje.

("L. Ž.")

PIRMASIS LIET. UNIVERSITETO STUDENTŲ VAKARAS.

Lapkričio mėn. 4 d. Rotužės salėje buvo Lietuvos universiteto studentų savišalpos draugijos koncertas - balius. Koncertinę dalį atliko studentų choras, sugiedojęs "Gaudeamus," p. Galanienė, p. Veriovkinaitė, pp. Bieliunas ir Kutkauskas. Visus, o ypatingai p. Kutkauską, lydėjo karščiausi aplodismentai. Be to, buvo dar stygų orkestras, smuikas ir baletas. Programai pasibaigus, prasidėjo šokiai, kurie užsitęsė iki 4 val. ryto. Tą visą laiką veikė bufetas. Šiaip buvo studentų ekspresionizmo ir satyros piešimų kambarys ir muzėjus.

LIETUVIŲ KALBOS KURSAI.

Šiomis dienomis "Duonelaičio" draugija įsteigė Klaipėdoje Lietuvių kalbos kursus, kuriuos veda vietos lietuvių gimnazijos mokytoja. Kol kas įsirašiusių yra apie 30 žmonių.

UŽMUŠTA STUDENTAS.

Ek. ALYTUS. Spalio m. 25 d. apie 16 val. aplankęs savo gimtines Jurgis Krasnickas, Ministerio universiteto studentas, grįžo pėsčias į tėvyškę. Einant — Simno — Slabados vieškelių, kažkoks žmogus, dviračiu važiuodamas, pasivijęs jį ties Alesnikų ežeru ir nukovė. Kaltinamasai po užmušimo už kelių dienų buvo suimtas ir pasodintas Alytaus kalėjiman. Tardant jis pasivadino save Petru Križausku, gyv. Lavučio kaimo, Punsko val., buvęs 1-mojo pulko kareivis. Per tardymą paaiškėjo, kad J. Krasnickas užmuštas norinčio pasipelnyti. ("L. Ž.")

VILNIUS.

E. VILNIUS. Nuvažiavusi Varšuvon Vilniaus valdininkų delegacija pareiškė ministeriui pirmininkui Novakui ir ministeriui Kamenskiui apie nesutvarkytus Vilniaus valdininkų santikius, kurie susidarė dėl negreito įstatymų vykdymo Vilniuje.

E. VILNIUS. Lenkų pakraščių rinkimų Komitetas, įstatęs sąrašą kandidatų į seimą Nr. 22, kuriame pirmoje vietoje yra prof. Purčevskis ir 4-je kun. Milkovskis lapkričio 5 d. Aušros Vartų Koplyčioje ruošė pamaldas ir kvietė visuomenę pasimelsti, kad rinkimuose į seimą jie laimėtų.

E. VILNIUS. Avalinių dirbtuvių darbininkai, nesusitaikę su kurpiais spalių mėn. 30 d. paskelbė streiką.

E. VILNIUS. Lenkų agenturos pranešimu, Vileikos apskrities gyventojai dėka Gudų Sąjungos agitauijai vis labiau pradeda nesitenkinti lenkų valdžia ir aiškiau reikalauti Gudijai nepriklausomybės.

E. VILNIUS. Lapkričio 1 d. į Vilnių atvyko lenkų karo ministeris generolas Sosnkovskis. Jis su Pilsudsiu dalyvavo kariškose iškilmėse.

AMERIKOS VAGONAI LENKIJAI.

Amerikos karės valdyba pardavė Lenkijai 7500 vagonų, karės metu padarytų talkininkams. Pirmieji 300 vagonų jau išsiųsta per Dancigą į Lenkiją. Lenkijai duodama penkeri metai laiko išmokėti už vagonus.

E. KLAIPĖDA. **Duonos pritruko.** "Memeler Dampfboot" rašo, kad dauguma Klaipėdos kepyklų paštaromis dienomis neturėjusios miltų ir negalėjusios kepti duonos. Žemės ukio rumų įsakymai ir atsišaukimai į ukininkus ne kiek nepadėję. Valstiečiai nepristatą maisto produktų, aiškindamiesi tuo, kad turi atlikti skubotų lauko darbų. Laikraštis klausia, ar miesto aprupinimas maistu taip pat nesvarbus dalykas ir pabrėžia, jog niekas negalįs iššaukti taip greit neramumų, kaip badas. Dabar esą pakankamai pamato neramumams ir neatidėliojant gresianti katastrofa ukininkai neša, visą atsakomybę už galimus įvykius. Klaipėdos vyriausybė pareiškusi neturinti jokių atsargos maisto produktų ir nežinanti, kaip sutikti gyventojų nepatenkinimą ir neramumus.

NAUJAS BANKAS.

"Vyr. žinių" Nr. 113 paskelbti Lietuvos Liaudies Banko įstatai. Banko steigėjais yra J. Vileišis, J. Strimaitis, K. Norkus, F. Bortkevičienė ir Juodvalkis. Banko akcijų kaina 100 litų. Pagrindinis kapit. 150,000 litų. Akcijos vardinės. Bankas žada netrukus pradėti veikti. Be paprastų komercinio banko operacijų, šis bankas rupinsis ir žemės ukio reikalais.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 25 kp., Chicago, Ill.:
S. L. Fabijonas.
Prie 43 kp., Pittsburgh, Pa.:
Agota Juozapavičiutė,
Petras Karsokas,
Antanas Serva,
Pranas Balčiunas,
Vladas Brinza,
Jonas Štarulis,
Povilas Žvirblis,
Jonas Dargis,
Vladas Rakošis.
Prie 75 kp., Chicago, Ill.:
Juozas J. Auryla,
Anis Rukas.

KALENDORIUS JAU ATSPAUSDINTAS.

Šiuomi pranešu Sandariečių žiniai, kad Sandaros Kalendorius 1923 m. jau pabaigtas spausdinti, ir kaip tik Book Binding Co. pabaigs apdarymo darbą, tuoj visiems, kurių turime užsakymus, bus išsiuntinėtas.

Kadangi užsakymus turime 100 ir daugiau egzempliorių, tai tokius didelius siuntinius siųsime ekspresu. O kadangi imant nemažiau kaip 100 egz. duodame 50 nuoš., tai siuntimo lėšas reikės užsimokėti gaunantiems. Tokiu budu, visi kuopų viršininkai, kurių užsakymai yra prisiųsti, laukite prisirengę, o kurios kuopos dar nedavėte užsakymų, pasiskubinkite, kad prieš Naujus Metus visi Sandariečiai galėtų turėti po kelendorių.

SANDAROS ADM.

DĖL SANDAROS SEIMO IR ORGANO.

(ALTS. Pirmininko pranešimas)

Man iškeliavus porai mėnesių Lietuvon, kaikurių g. Sandariečių pareikšta nepasitenkinimo dėl tulų formalumų ir dėl Centro Valdybos nusprendimo skirti Sandaros Seimą sausio mėnesyje 1923 m. Dėl to malonės g. Sandariečiai išklausyti ir mano nuomonę.

Mano iškeliavimas įvyko man neprisirengus ir netikėtai, ir visai trumpu laiku. Kadangi, pagal A. L. T. Sandaros konstituciją pirmininkui nesant, jo pareigas atlieka vice-pirmininkas, tad formaliai ir nepervedžiau mano pareigų vice-pirmininkui: ir be to g. vice-pirmininkas savaime perima mano pareigas, iki aš grįšiu. Tai viena.

Antra — dėl A. L. T. Sandaros Seimo. Musų Konstitucija nurodo, kad Seimui VIETĄ skiria Seimas; gi LAIKĄ nustato Centro Valdyba. Šitąja Konstitucijos taisykle vaduodamos ir prašiau C. Valdybos, kad Seimui skirtų tokį laiką, kad galėčiau jame pats dalyvauti ir patiekti išsemtiną raportą netik iš savo, kaipo pirmininko, darbuotės, bet taip jau iš C. Valdybos darbų, pačios organizacijos stivio ir tų klausimų, kurie iškils sąryšyje su mano apsilankymu Lietuvoje. Centro Valdyba maloniai atsižvelgė į mano nurodymą ir Seimą paskyrė Sausio m. 1923 m., už ką tariu jai ačiu.

Šičion skaitau reikalingu pastebėti, kad p. Damijonaitis truputį klysta, sakydamas, buk Seimo nukėlimas įvykęs dėl vienos ypatos, — **šičion nelošia jokios rolės mano ypata, bet pirmininko urėdas:** čia einasi apie organizacijos gerovę, apie jos ateities darbuotę ir apie jos ryšius su Lietuva. Toliaus man skauda 5-tos kuopos skelbimas "Sandaros" 42-me numeryje smerkimas mano "politikos" Seimo nukėlimo klausime. Kalbant apie mano "politiką" Sandaroje, norėčiau pasakyti 5-tai kuopai, kad Sandaros pirmininko vietoje budamas, turėjau daug sunkaus darbo, daug išlaidų, daug atsidėjimo organizacijos reikalams nustatyti ir vesti. Už tai jokios sau naudos iš organizacijos nejieškojau ir jokio atlyginimo neturėjau, tad ir smerkimus skaitau nevykusiai man siulomus. Tokios viešos padėkos aš nesitikėjau iš Sandariečių.

Sandaros pirmininkas šitame Seime privalo asmeniniai dalyvauti, kad nušvietus šituos organizacijos reikalus: 1) ALT. Sandaros moralis ir medžiaginis pakilimas 1922 metais; 2) Naujas A. L. T. Sandaros programas ir platforma; 3) Atskaita iš praeitojo laiko ir darbų; 4) Valstiečių Sąjungos atstovų Amerikoje lankymasis ir Sandaros santikiai su jais; 5) Politinio Iždo darbuotė ir jo organizacijos patobulinimas; 6) A. L. T. Sandaros santikiai su Lietuva; 7) Pranešimas apie musų vienminčių stovį Lietuvoje ir Sandaros ryšius su jais ateityje; 8) Organo reorganizacija. Gali iškilti dar visa eilė ir naujų klausimų.

Teisybė, man asmeniniai butų daug patogiau (ir pigiau) pasiųsti savo raportą Seimui. Taip ir galima butų padaryti, jei man nerupėtų Sandaros gerovė, įtaka ir prestižas visuomenės gyvenime. Dabartinis mano apsilankymas Lietuvoje kaip tik patvirtino mano nuomonę, kad mano asmeninis dalyvavimas Seime, grįžus iš Lietuvos, įneš į Sandarą labai daug naujos dvasios, sutvirtįs musų įtaką, padaugins musų darbuotojų eiles ir tt. **Už tikrinu g. Sandariečius, kad nesigailėsite, išklausę savo pirmininko pranešimus Seime.**

Antras opus Sandaroje klausimas yra tai musų organas, — šis klausimas yr paliktas Seimui išrišti. Kadangi spaudoje jau kilo polemikų dėl to klausimo, tad skaitau reikalingu kiek plačiau nušviesti jį musų kuopų pasvarstymui.

Organo klausime turime tris nuomones: 1) kelti organą į Chicagą; 2) reorganizuoti musų organą su spaustuve korporacijos pamatais; 3) palikti jį be jokių permainų. Šitomis trimis nuomonėmis šičion ir kalbėsime.

1.—**Kėlimas organo Chicagon.** —Man asmeniniai rodos, kad dėl daugelio pamatiniai svarbių priežasčių šis klausimas turi visiškai atpulti. Teisybė, mes žinome, kad Chicagos Sandariečiai, surėmę pečiais, netik pajiegtų perkelti Chicagon "Sandarą," bet galėtų ją tiek ištobulinti, kad ir biznio ir įtakos vakaruose žvilgsniais "Sandara" Chicagoje bujotų. Bet šitame atvėjyje mes neturime pamiršti ir rytų, kurių aukomis, darbu ir pasišventimu "Sandara" užsilaikė ir gyvuoja. Chicagoje, nuo a. a. "Lietuvos" laikų, Sandariečiai ir visa liberalė visuomenė liko be laikraščio ir be galimybės ginti savo interesus ir plėsti savo nuomonę. Tačiaus kas nežino to fakto, kad vienoje tik Chicagoje yra toki lietuvių liberalų jiega, kad suorganizavimas laikraščio pas juos tebutų tik susitarimo klausimas, o ne pinigų. Tegul Chicagiečiai iš kelių šimtų liberalų surenka nors 100 žmonių, kurie įneštų po $200, — ir bematant turės didelį ir rimtai pastatytą savo laikraštų. Tuo tarpu su rytais kitas klausimas, —rytai, netekę "Sandaros", bus žuvę A. L. T. Sandarai ir jos įtakai. Rytuose esantieji liberaliai laikraščiai, neidami organizacijos programu, negalės ir, gal buti, nenorės tarnauti partijos interesams. Netekimas rytuose "Sandaros" reikštu A. L. T. Sandarai ir visai eilei pasišventusių Naujosios Anglijos Sandariečių labai skaudų moralį ir medžiaginį smugį.

Tai viena. Antra — pats "Sandaros" perkėlimas butų surištas su tokia daugybe medžiaginių nuostolių, kad ir biznio atžvilgiu nebutų išmintinga. Apie tai jau ne kartą buvo "Sandaroje" rašyta, tad ir kartoti nėra reikalo.

Mano nuomone, butų daug geriau, jei Chicagoje (vakarams) butų leidžiamas kitas A. L. T. Sandaros laikraštis, kurs, šale bendro politinio krypsnio, galėtų gyvai domėtis vietos reikalais. Apie tai jau buvo mano kalbėtasi su Chicagos Sandariečiais.

Šalininkai sumanymo kelti "Sandarą" į Chicagą, be abejonės, omenyje turi organizacijos ir organo gerovę. Tačiaus abejotina yra begu daug butų naudos iš to, kad, lopant skverną reiktų nukirpti rankovę: perkeliant "Sandarą," butų užlopytas skvernas Chicagoje, bet butų nukirpta rankovė rytuose. Jei Chicagos liberalai dabar yra "Draugo" ir "Naujienų" globoje, tai, perkėlus "Sandarą," visi rytai patektų į "Keleivio," "Darbininko" ir "Garso" "drapiežnus nagus"...

2.—**Reorganizuoti musų spaustuvę korporacijos pamatais.**— Šio klausimo atsiradimas yra surištas su sunkia musų finansine padėtim. Sandariečiai žino, kaip sunkų laiką mes turėjome pergyventi nuo pat 1915 metų, kuomet partija, turėdama bene $60 išde, pirko spaustuvę vertės $8,000. Tas sunkusis laikas dar nėra pasibaigęs: dar esame skolingi Pratapui, Jurgeliunui, Paulauskui, Cibulskiui ir kt. Tų skolų išmokėjimas yra surištas su visa eile aukų, su centro darbininkų skurdu ir pasišventimu. Ačiu skoloms, kenčia spaustuvės biznis, nes kiekvienas centas, kurs įplaukia į Centrą, turi buti tuoj skiriamas skolų fondan, —spaustuvės pagerinimui, mašinų nusidėvėjimui, partijos ir švietimo literaturos leidimui nebelieka nieko. Pertai ir musų propagandos darbas eina želvės žengine. Tuo tarpu, jei norime iškilti, turime partijos ir švietimo literaturą statyti pirmoje vietoje; kad to atsiekus privalome turėti pakankamai pinigų, gerą spaustuvę etc. Prie dabartinių sąlygų kilus klausimui apie išleidimą kokios brošiuros, ar apie pasiuntimą organizatorių į kolionijas mes nei svajoti negalime, nes neturime lėšų! Toliaus, spaustuvė, ištarnavusi 9 metus, jau reikalauja kapitalio remonto, o tam ir gi nėra lėšų: jei kur sugraiboma šimtas-kitas, tuoj reikia bijotis, kad kurs kreditorių nesikreiptų į teismą... Tokiu budu mes vis ir skurstame, mes vis ir dejuojame organe, susirinkimuose, seimuose: aukų, aukų, aukų!...

Akyvaizdoje to, Chicagoj sausio m. 1922 m., paskui Politinio Iždo Komiteto konferencijoje Clevelande ir Detroite buvo iškeltas klausimas pastatyti partijos organą ne ant aukų, bet grynai ant biznio pamatų. Šito atsiekimui plačiai buvo išdiskusuotas ir Polit. Iždo Konferencijoje užgirtas sekantis planas:

A.— Įregistruoti "Sandarą" korporacijos pamatais su pagrindiniu kapitalu $15,000.00.

B.— Užtikrinimui to, kad "Sandaros" nekontroliuotų kliką, susidariusi iš stambių akcininkų, Centro Valdyba įeina korporacijon su $8,000, įkainuodama tokioje sumoje spaustuvę, knygas etc. Likusiąją dalį kapitalo sumoka Sandaros kuopos ir pavieniai Sandariečiai, imdami akcijas, kurių kaina — $100. Centro Valdyba, gindama organizacijos reikalus, visados statys direktoriais tokius žmones, kurie tarnaus reikalui. Todėl nėra nei mažiausios abejonės, kad kas nors galėtų atimti iš A. L. T. Sandaros kontrolę ant organo ir spaustuvės.

C.— Užtikrinimui to, kad "Sandara" turės tinkamus reikalui darbininkus. spaustuvės vedėjas ir redaktorius turi buti asmeniškai suinteresuoti, — todėl jie įneša kiek ir savo pinigų į naują korporaciją. Prie to spaustuvės vedėjas turi buti samdomas, o ne renkamas. Renkami tegali buti tik direktoriai, kaip ir visose korporacijose.

Šitoks reorganizavimas musų administracijos šiaip pastatytų musų organizaciją:

Kapitalo suplauktų: C. V. įnaša spaustuve ir kitokiu turtu $8,000.00. Akcininkai (Sandariečiai ir kuopos) $7,000.00. Viso $15,000.00.

Iš tos sumos atmokama dabartinės skolos apie $2,500. Lieka $12,500, arba grynais pinigais $4.500. Ši suma duotų galimybės remontuoti spaustuvę, įdėti kiek pinigų į literaturą (spausdinant Europoje, kas atsieitų per pusę pigiau), paleisti porą trejetą gerų kalbėtojų per Amerikos kolionijas kuopoms organizuoti, laikraščiui užrašinėti etc. Į metus-antrus musų organizacija tikrai žydėtų, jos narių skaičius siektų bent dešimtį tukstančių, daugiau ne pusę pelno iš to turėtų pati partija. Antra pusė vertus, kiekvienas narys, prisidėjęs prie taip reorganizuoto partijos biznio, jaustųsi moraliai verčiamas (ir medžiaginiai butų suinteresuotas) smarkiai padirbėti savo organizacijai.

Kaip matote, iš šitokio susiorganizavimo niekas negalėtų traukti sau neužpelnytos naudos, o nauda partijai butų didelė. Dabar gi, kuomet musų administracija, kreditorių bauginama, tik tiek ir žino, kad prašo aukų ir aukų, darbščiausieji Sandariečiai noroms nenoroms yra atitraukiami ubagavimui, o tuo tarpu kulturos darbas, partijos propaganda vis laukia "geresnių laikų," ir kitos partijos turi progos plačiai skverbtis visuomenėn ir trukdyti musų darbą.

Šis planas dar labiau mane dabar įtikino, kuomet pamačiau Lietuvoje, kad nei "Liet. Ukininkas," nei "Lietuvos žinios" nebutų išsilaikę, jei nebutų suorganizavę savo partijose (Liaudininkų partijoje ir Valstiečių Sąjungoje, respective) korporacijų savo laikraščiams leisti — "Varpo" ir "Atžalos." Teisybė, jiems dar sunku, bet jie ir čia pasigelbėjo: susiorganizavo 100 žmonių, kurie moka po 500 litų ($50) metams į tas korporacijas ne kaipo auką, bet kaipo įnašą už akcijas. Tuo budu jie užlaikys laikraščius ir sukurs tvirtus spaustuvių biznius savo partijoms. Ko-gi mums bijoti tokio pat susitvarkymo?

Gerb. Sandariečiai turėtų labai gyvai susidomėti šituo planu, visapusiai jį apsvarstyti ir vykinti gyveniman labai skubiai.

3.— Trečia nuomonė: **palikti organą be jokių permainų.**— Jei planas reorganizuoti administraciją neįsikunytų, tai, žinoma, musų organas liks, kaip ir buvęs, be jokių permainų. Tokiame atsitikime A. L. T. Sandaros nariai turės parupinti gan didelę sumą pinigų šiais ateinančiais 1923 metais. Kiek aš numatau, dabartinis skaičius narių dar neapmoka laikraščio lėšų, — musų organas dar duoda kiek deficito, — mat, praplėtimui biznio ir agitacijai neturime užtektinai pinigų. Jei jau ir neturėtume deficito tik su organu, tai 1923 metais butinai privalome gauti šitiek pinigų:

Pratapui	$600.
Jurgeliunui	500
Cibulskiui	150
Paulauskui	900
Viso	$2,150.
Prie to turime gauti bent (spaustuvės taisymui, mašinoms etc.)	850.00
	$3,000.00

Čia jau nebeskaitome tokių dalykų, kaip literaturos leidimas, propaganda etc., nors visa tai yra gyviausis musų partijos reikalas!

V. K. Račkauskas,
ALTS. Pirmininkas.

Kaunas,
Lapkr. 5, 1922.

Iš A.L.T.S. Kp. Veikimo.

CLEVELAND, OHIO.

Lapkričio 26 d. A. L. T. Sandaros 18 kuopa surengė vakarą-lošimą. Buvo lošiama "Dvi Seseri," 4 veiksmų drama — tragedija. Minėtą veikalą praeitą pavasarį buvo išsimokinęs ir jau tik rengėsi lošti Teatrališkas choras, bet vietos klebonas pagrasino, kad nevalia panašių veikalų lošti, nes, esą, nemorališki. Choras padėjęs tiek triuso ir pasidaręs iškaščių turėjo paklausyti savo ganytojo ir lošimą sustabdyti.

Matydama tai Sandaros 18 kp. sumanė sulošti minėtą veikalą ir sulošė, ypatingai, kad buvo gerai išgarsinta klebono. Publikos prisirinko pilna Lietuvių svetainė, taip kad buvo pilna stačių. Mat, ką jau kunigas uždraudžia, tai žmonės labai žingeidauja pamatyti tą uždraustą vaisių. Bet nėra tame veikale nieko tokio baisaus. Parodoma, kas merginas priveda, kad turi patekti paleistuvystės namuosna. Veikalo viso turinio neminėsiu, nes tai užimtų perdaug vietos. Lošime dalyvavo šios ypatos: Gertruda — M. Luobikienė; Nastė — J. M. Baltrukoniutė; Lilija — A. Jankauckiutė; Petras — J. Samas; Janosenas — A. Zdanis; Juozas — P. Mockaitis; Natalija — O. Virbickiutė; Linka — L. Banionienė; Balkus — A. Kranauckas; Jokimas — P. Tamašauckas; Rimbutas — V. P. Banionis; Nikodemas — A. Lapinskas; Vilkus A. Reikus; Gydytojas — P. Vasiliauckas ir Vikrus — J. Vidugiris. Mažesnes roles atliko tie patys. Lošimas išėjo vidutiniai. Buvo trukumo kaikuriose vietose, bet juk ne kokie profesionalai lošė, tai nėra daug ko ir norėti iš paprastų mėgėjų. Kaikurios rolės buvo atliktos gana gerai.

Kuopai nuo vakaro liks pelno arti $150.00.

Vasario 11 d. TMD. 20 kuopa rengiasi sulošti "Juozapas ir Zalbora," bibliška veikalą, einantį dabar per "Dirvą."

Eks-koresp.

Registracijos Dėlei.

Matomai, Amerikos lietuvių visuomenės didelė dalis, o gal ir 99 nuoš. nenori, pagal Čarneckio Kemėšio ir Ko. paskelbtą įstatymą, registruotis — ir mokėt dešimts dolerių.

Kas kaltas už tai? Lietuvos Atstovybė Washingtone.

Juk Amerikoje baudžiavos nėra ir negali but "laisvoje" šalyje. O Lietuvos Atstovybė čia mums, nors ir nepasakydama aiškiai, paskelbė — vidurinių amžių pobudžio įstatymą: "registruokis, mokėk dešimts dolerių, priešingai būsi prakeiktas — su tavim bus pasielgta kaipo su Lietuvos išdaviku! Tavo pilietybė ir turtas Lietuvoje bus konfiskuota.."

Tai Romos jezuitų, kurie gerai pratę žmones gąsdinimais priversti tikėti: į Velnią, Dievą, pragarą, dangų ir kitus jiems nežinomus daiktus, prievartos darbas prieš Lietuvos piliečius Amerikoje, kurie visuomet buvo ir yra savo tėvynės ištikimi sunųs, dukterys. Kurie gausiai rėmė ir remia Lietuvą, bet ne prievartos spaudžiami. Daugelis yra Lietuvos Laisvės Bonų pirkę ir skolinę, aukoję Lietuvos valstybės atstatymui net po keliatą šimtų dolerių, ir tie žmonės šiandien jau priešinasi registracijai! Kodėlei?

Štai dėlko. Lietuvos Atstovybė Washingtone, kurią įstatė su Čarneckiu priešakyje buvęs Lietuvos Užsienių Reikalų Ministeris Šmugelninkas Purickis, nepažinojo Amerikos lietuvių didumos nusistatymo, darbų — kurie juk, kiek žinia iš progresyvės lietuvių pusės, labai ankštai buvo surišti su buvusio Lietuvos atstovo Amerikoje gerb. Jono Vileišio darbais. Klerikalinė dabartinė Atstovybė, kuriai turbut rupi tik išgaut dešimtines iš Amerikoje gyvenančių Lietuvos piliečių, iki šiolei dar nedavė aiškių įrodymų, kaip ji, tai yra Atstovybė mano mus įregistruoti, padaryt Lietuvos piliečiais ir tt. Ir iki šiolei nebuvo ir nėra oficialio pranešimo, kuris liudytų, jogei, kaipo į Lietuvos piliečius kalba, Lietuvos Atstovybė. Baudžiavos įstatymai — skelbiama be atstovo parašo!... Ką reiškia? Gal tą, kad atsakomybė galima butų atmest? Ir dabar laikraščiuose, kaipo apgarsinimas yra Atstovybės skelbiamas, ar galima žinot, kokiu tikslu ir kokiems Lietuvos piliečiams toks apgarsinimas taikomas, jeigu po juo nėra oficialio Lietuvos atstovo parašo? Toks garsinimas galima lyginti paprastų "šiulerių" apgarsinimams, kurie skelbia "pigiai" munšainės receptus ir kitus galus — kad išgauti iš lengvatikių dolerius. Daugiau.

Daugelis Lietuvos piliečių, norėdami slapta apleist Lietuvą rusų caro laikais valdymo (o tais laikais beveik visi Amerikoje esanti lietuviai slapta atvažiavo į šitą šalį), nepasiėmė metrikos. Tokių žmonių raštai, kurie gali liudyt pilietybę, liko Lietuvoje. Užtikus karo audroms, metrika arba sunaikinta, arba išvežta į Rusiją buvo. Dabar, kiek žinia iš pranešimų Lietuvos laikraščiuose, Lietuvos piliečių metrika dar nesutvarkyta: kaikurių apskričių Lietuvos gyventojų metrika atrasta Rusijoje ir parvežta; bet yra atsitikimų, jogei nerandama nei ženklo... O jeigu metrika dar nesutvarkyta ir nežinia kas yra Lietuvos pilietis, o kas ne, tai kaip gi galima, ypatingai Amerikoje, skelbti prievartos įstatymus ir reikalaut dešimts dolerių? Imkim sau, jeigu Atstovybė paims iš žmogaus, kuris gyveno keli ar keliolika metų atgal Lietuvoje ir buvo tos šalies piliečiu, dešimts dolerių, vėliaus pasirodys, jogei nėra davadų, kurie liudytų, kad tas žmogus yra tikrai Lietuvos pilietis, kas tuomet bus? Ar sugrąžįs dešimtinę, ar padarys piliečiu dabar, ar reikės laukt dešimts metų remianties Lietuvos konstitucijos įstatymo, "nepažįstamą" žmogų? Šitokių ir kitų kurių neminėsių, pinklių yra gana daug. Bet musų Atstovybė Washingtone nei žodžio apie panašiai galimus įvykius. Gąsdinimais verčia: "registruokis ir mokėk dešimtinę, o jei ne, tai aptaisysime!..."

Geriau padarytų musų Atstovybė, jeigu vieton tuštčių gąsdinimų, reikalavimų iš jai nepažįstamų žmonių dešimtinių, išgautų iš Lietuvos valdžios oficialę žinią, kuriuose apskričiuose, valsčiuose ir tt. dar nėra metrikos, Lietuvoje. Tuomet visiems butų žinia, kas yra Lietuvos pilietis, o kas ne; kam galima dabar, užsiregistravus ir įmokėjus dešimts dolerių pasilikti Lietuvos piliečiu, o kuriems reikės laukti dešimts metų, nors ir mokės kas metai baudžiavos...

Voras.

Kad mokslas artinasi, religija turi trauktis; jiedu yra antagonistiški, ir mokslas dabar kyla.
—**Charles B. Waite.**

Mark Twain.

Kapitono Stormfildo Kelionė į Dangų

Vertė KAROLIS VAIRAS

(Tąsa).

—Nežinau ir nesirupinu sužinoti, teisybę pasakius. Aiškiai žinau tik tą, kad nebenoriu grįžti į 25-ių metų amžių. Dabar aš žinau tukstantį kartų daugiau, negu žinojau dvidešimts septyti metai tam atgal; kasdien mano protas įgyja daugiau turto, daugiau žinijos, bet, rodos, pats neinu senyn. Tai yra, kunas nesensta... Mano protas senyn eina,—tvirtesnis, pastovesnis ir vis tobulinasi.

—Ar ir devynesdešimts metų amžiaus senis gali pajaunėti?

—Žinoma! Tokię bematant stengiasi grįžti prie keturiolikos metų amžiaus. Pagyvena tokiu budu per keletą valandų, ligi įsitikrina, kad, į tokį amžių sugrįžęs, virto tikru pienburniu. Pametęs tai, skubinasi persikelti į dvidešimties metų amžių. Ir čia jis jaučiasi ne kiek geriau. Žiurėk, už dienos-kitos jis jau bėga nuo 20-ties prie 30-ties; paskui prie 50, prie 80 ir galiaus, prie 90. Čia ir pamato, kad prie to skaitmens jam yra geriausia, patogiausia, laisviausia. Bet buna ir tokių atsitikimų, kad sustojama ant skaitmens 80. Taip buna tuokart, jei, jam ant žemės dar begyvenant, 80 metų sulaukus, jo protas ėmė silpnėti. Bendrai imant, žmogus, patekęs į rojų, pasiskiria sau tokį amžių, kuriame jo proto gabumai buvo pasiekę augščiausio išsivystymo laipsnio, nesa tiktai tokiame laipsnyje jis jaučia visišką gyvenimo laimę...

Iš tamstos kalbos suprantu, — pertraukiau jį,—kad vyras 25 metų amžiaus visados pasilieka tokiame amžiuje ir visados išsižiuri to amžiaus?

—Taip, jei jis yra kvailas. Gi jei jis yra protingas, puikus ir turi savymeilės, tai jo prityrimu įgytosios žinios pakeičia jo mintis ir palinkimus ir verčia jį rasti sau didesnio ir tikslingesnio pasitenkinimo vyresniųjų žmonių tarpe. Taigi, akyvaizdoje to, jis įgyja savo kunui vyresnę išvaizdą tiek, kad jaustųsi tokioje vyresniųjų žmonių draugijoje laisvai ir ramiai. Jis neapsirubežiuoja pirmuoju žingsniu. Jis nori, kad jo išorinė išvaizda keistųsi paralėliai su jo vidujiniu progresu. Ir štai mažu-pamažu jis nuplinka, veidas įgauna rukšlių, protas įgyja išminties.

—Ar taip buna ir su kudikiais?

—Visai taip pat. Dieve mano, kokie gi mes asilai buvome ant žemės, svarstydami šituos klausimus! Mes sakydavome, kad rojuj visi busime jauni per amžių amžius. Bet mes nesakydavome, kokio amžiaus busime, gal visai apie tai ir negalvojome... Vadinasi, galvojome, tik ne vienodai. Atsimenu, septynių metų amžiaus budamas, manydavau, kad rojuje visi busime dvylikos metų amžiaus; sulaukęs dvylikos metų, manydavau, kad čia busime visi 18 ar 20 metų amžiaus... Gi sulaukęs 40 metų amžiaus, jau pradėjau dairytis atgal. Tikėjausi, kiek pamenu, kad rojuj visi turėsime buti trisdešimties metų amžiaus. Nei suaugęs vyras, nei berniukas niekados nemano, kad jo amžius yra geriausis. Berniukas visados sako, kad keliais metais vyresnis už jį amžius yra visų geriausis. Suaugęs vyras yra visai kitokios nuomonės. Šitaip svarstydami, žmonės ir skiria rojaus gyventojams visokeriopus amžius—buvusius, esančius ir busimus. Ir jie tiki, kad tas amžius jau nebepakeičiamas; mano, kad rojaus gyventojai turi begalo džiaugtis dėl tos aplinkybės. Tiktai pasvarstykite apie rojų, kurio gyventojais yra visa gauja septynių metų amžiaus pramuštkakčių bloznų, per kiauras dienas mušančių palantus! Arba—minių minios šleivų, kreivų, vos pavelkančių sutinusias kojas šimtamečių senių! Arba tvirtus, raumeningus vyrus, išmintingus, bet pririštus prie to užburto skaitmens "30," lig tie purvini senovės vergai, prikalti prie romiečių laivų—triremų! Tiktai įsivaizduokite sau tą nuliudimą, koks viešpatautų tarp tų žmonių, vienodo amžiaus, vienodo proto, vienodų palinkimų, jausmų ir pažiurų! Apskaitliuokite, kiek geriau už rojų turėtų atrodyti žemės gyvenimas, kur tiek visokeriopų typų, veidų, amžių, kur nesuskaitoma įvairybė interesų ir guvumo!

—Klausykite,—aš jį pertraukiau,—ar jus žinote, ką darote?

—Na gi?

—Jus piešiate rojų labai gražiai iš vienos pusės, bet iš kitos—jus netikusiai jam prisitarnaujate.

—Kaip tai, kokiu budu?

—Matote,—imkite pavyzdžiui motiną, netekusią savo kudikio, ir...

—Šššš...—jis pertraukė mane.—Žiurėkite!

Jis parodė man moterį. Ji buvo vidutinio amžiaus, žilais plaukais. Ejo išlengvo, nuleista žemyn galva; jos sparnai kabojo žemyn, sulamžyti; atrodė pailsusi ir verkė, vargšė! Praėjo pro šalį, nuleidusi galvą ant krutinės, apsiašarojusiu veidu, visai mudviejų nepastebėdama. Sendis pratarė gailestingu balsu:

—Jinai ieško savo kudikio! Ne, aš manau kad ji jau rado jį. Dieve, kaip ji persimainė! Bet aš tuojaus ją pažinau, nors jau dvidešimts septyni metai, kaip buvau ją matęs. Ji buvo visai dar jauna motina—viso apie 22 ar 24 metų amžiaus; daili, graži moteris. Ir visa jos širdis, visa jos siela buvo jos kudikėlyje, mažoje dviejų metų amžiaus mergaitėje. Ir ta mergaitė mirė; motina po to tiesiog iš proto ėjo, laukine virto! Vienintėlis jos nusiraminimas buvo mintyje surasti savo dukrelę rojuje, "kad jau niekados su ja nebesiskirti," kaip ji pati sakydavo. Šitie žodžiai duodavo jai kiek laimės. Kada aš miriau, dvidešimts septyni metai tam atgal, ji prašė manęs, kad visupirmiausia sujieškočiau jos dukterį ir pasakyčiau jai, kad jos motina ateis pas ją—"greitai, labai greitai, jinai tai žino!"

—Ak, kaip tai skaudu, Sendi!

Jis patylėjo kelias valandėles, žiurėdamas į žemę, ir, matoma, mąstydamas. Pagalios, liudnai atsiliepė:

—Ir štai ji atėjo pati!

—Na? Kas toliau?

—Stormfilde, galimas daiktas, kad ji ir nerado savo kudikio; bet aš manau, kad rado. Taip man rodosi. Aš jau esu matęs tokius atsitikimus. Pastebėk pats: joje pasiliko atsiminimas apie jos dukrelę, kaipo apie kudikėlį, kurį ji supo ir nešiojo ant rankų. Bet ČIONAI kudikis nepasilieka kudikiu. Jis auga. Per šituos dvidešimts septynis metus jos duktė išmoko visų žinijos paslapčių, kurių čia galima išmokti. Ir ji vis dar mokosi ir mokosi, daugiau ir daugiau, per visą laiką, be paliovos, nei valandėlei neatsitraukdama nuo mokslo, ji nieko kito nepaiso, kaip tik mokslo, tyrinėjimo, pašnekėsių su kitomis, kaip ir ji, esybėmis apie milžiniškus amžinatvės klausimus...

—Na?

—Stormfilde, aš matau, kad tu nesupranti, kurlink aš einu? Jos motina moka septynesdešimt šešias rušis virti bruknis, žino jų kainą kiekvieną metų dalį, žino, kaip ji reikia rinkti, kaip laikyti,—bet apie kitus dalykus ji nei velnio nežino. Ji su savo duktere dabar taip pat viena kitai tiktų, kaip ir šudvabalis rojaus paukšteliui. Vargšė moteris jieško savo kudikio, kad vėl, kaip anuomet, pasupti jį... Man matos, kad ji turės smarkiai užsivilti.

—Sendi, kas gi bus su jomis? Ar gi jos taip ir liks nelaimingos rojuj?

—Ne, jos susiartins ir pamaži susikalbės viena su kita. Bet ne šiais metais ir ne sekančiais, Ne, tai įvyks tik maži-pamaži...

o o o

Su savo sparnais turėjau gana daug vargo. Ant rytojaus po to, kaip dalyvavau kore, bandžiau pritaikyti savo sparnus veikmėje. Bet nelabai man tepasisekė. Pirmučiausia, palėkęs kokio trisdešimtį jardų, užpuoliau ant kokio ten airio ir permušiau jį, ir pats veidu pataikiau tiesiog į purvyną. Rytdieną vėl susiduriau su kokiu tai vyskupu; pasekmėje to buvo tai, kad pons vyskupas pilvu krito ant žemės. Piktai viens kitą iškoliojova, bet man visgi buvo nesmagu, kad taip nemandagiai apsiėjau su dvasišku asmeniu ir tai, milionams žmonių matant; jie juokėsi ir į mus rodė, matydami musų surirėmimą.

Mačiau, kad nemoku valdyti savo sparnų; todėl ir negalėjau iš anksto įspėti, kurlink galiu nulėkti. Likusią dienos dalį jau tik vaikštinėjau, gi mano sparnai kabojo palaidi ant pečių. Anksti rytą pasirinkau sau ramų kampelį praktkos darbui. Užsilipęs ant neaugštos uolos, pasileidau lėkti, taikydamas į nedidelį krumą, apie trys šimtai jardų atstu. Bet, matoma, nekreipiau domės į vėją, kurs putė gan smarkiai į nugarą. Mačiau, kad dėl to vėjo turėsiu nukrypti šalin. Todėl nusilpninau dešinėsės mašinos... vadinasi, sparno.. veikimą ir smarkiai paplakiau kairiuoju sparnu; bet visa tai nedaug man tegelbėjo. Pamačiau, kad tuo leisiuos klaidžioti pavėjuj; tad nusileidau ant žemės ir vėl grįžau pas uolą naujam bandymui pradėti. Šiuo kartu taikiau žymiai į dešinę nuo krumo, tiek pasukęs, kad vėjas putė man tiesiog į kaktą. Dirbau iš viso peties, bet prasmės nedaug tebuvo. Pradėjau suprasti, kad prie priešingo vėjo sparnai nebegalės tarnauti. Persitikrinau, kad jie gali veikti tiktai prie lygaus vėjo, bet niekam netinka prieš vėją. Iš to tad ir aišku buvo, kad, jei panorėčiau aplankyti kokią nors vietą tolokai nuo namų, vėjui pučiant man į veidą, tai turėsiu laukti tinkamo vėjo per dienas, ar gal ir per sąvaites. Audrai kilus, žinoma, apie sparnus ir kalbos negali buti. Prie fordvindo jie bematant nuneštų tave į kapus, nes su jais negali sumažinti, taip sakant, burių atsparos. Laike audros butinai turėsi pasigailėti, kad žemė nėra nuklota matrasu. Ne, ne,—vienintėlis tavo išsigelbėjimas tokiame atvejyj—tai tik lėkti pavėjuj.

Už kelių dienų, kiek atsimenu, po keleto tokių eksperimentų, pasiunčiau—tai buvo antradienyj—raštelį Sendi Viljamsui, kviesdamas jį užeiti pas mane pavalgyti spirgintos manos ir keptų putpelų. Tik jis nusileido į mano bustinę, tuoj, šypsodamasis, pasiklausė manęs:

(Bus daugiau)

OPERA

XXI.
RIGILETTO.

Kompozitorius G. Verdi parašė skaitlingą kekirą operų, ir jų žymiausias ciklius "Rigoletto," "Il Trovatore", "La Traviata." Apie Verdi buvo plačiau rašyta ankstyvesniame rašynyj, rašant apie operą "Il Trovatore."

Opera "Rigoletto" yra keturių veiksmų. Veiksmas I.— Ercogo apartmentai; veiksmas II.— Rigolettos namai; veiksmas III.— Ercogo rumų prieškambaris; veiksmas IV.— atoki vieta —užeiga ant kranto Minčios. Rusuose ir Lietuvos Valstybinėj operoj "Rigoletto" sudėstoma į tris veiksmus, t. y. pirmą su antruoju veiksmu sudedant per vieną. "Rigoletto" operai libretto parašė Piave, pagal Viktoro Hugos tragaidos "Le Roi s'amuse" — Karalius linksminasi." "Rigoletto" pirmu kartu buvo pastatyta Venecijoj, kovo 11 d. 1851 m., o pirmu kartu buvo pastatyta Lietuvoje 1921 m. lapkričio 3 d. Kaune. Ercogas — Kipras Petrauskas; Gildos, Rigoletto dukters — A. Nezabitauskaitė-Galaunienė; Rigoletto — A. Sodeika; Sparafučilės — P. Oleka; Magdalena — J. Vencevičaitė; grovo Monterones— S. Audėjus. "Rigoletto" dalys buvo jau išpildomos anksčiau, butent: 1909—1910 m. Chicagoje, vadovaunant M. Petrauskui, buvo ypač pasekmingai dainuojamas kvartetas: Gilda — M. Janušauskienė, Magdalena — O. Balšaičiutė, Ercogas — K. Kasputis, Rigoletto — M. Duda.

Lietuvos Valstinėje operoje pastatymui "Rigoletto" dekoracijas pagamino tapytojas V. Didžiokas, režisoriavo A. Sutkus, chorą prirengė rodos Štarka ir dirigavo operą Tallat-Kelpša.

Operos "Rigoletto" veiksmui imta vieta Mantua (Italija) ir jos apielinkės. Laikas XVI metašimtis.

"Rigoletto" turi vietą pasirodyt tai Gilda, Rigoletto ir Ercogas. G. Verdi pats pasirinko Hugos tą veikalą ir pridavė. Piavei, kad pastarasis sutaisytų libretto. Hugos aukščiau minėtoj tragedijoj vaizduotas karalius Francas I, o kadangi jau buvo vargo su statymu tos tragedijos, nes policija 1848 m. uždraudė išvesdinėt scenoje karalius, tai, žinoma, nuskyrė ne karalių, bet "duke," t. y. ercogą ir jau ne Francų, bet sryties Mantuos. Verdi parašė "Rigoletto" beveik į 40 dienų, žinoma — dirbo prie jo keli žmonės perrašinėtojai.

Aktas pirmas. Ercogo rumai. Puota. Ercogas pasakoja vienam iš dvariškių, Borsai, apie gražuolę, kurią sutikęs bažnyčioje. Bet ercogui tinkanti taipgi ir grovienė di Čeprano ir ercogas svyruoja — kurią iš tų pasirinkus. Ercogas bet-gi pradeda meilinties prie gr. Čeprano, jo rumų juokdarys, Rigoletto, erzina jos vyrą. Pagalios Rigoletto ercogui pataria grovą Čeprano "pašalint;" grovas tą nugirsta ir nutaria keršyt. Čia ateina ercogo įžeistas —grovas Monterone, kurio dukterį ercogas jau yra suviliojęs, ir Monterone iš ercogo reikalauna pasiteisinimo. Čia Rigiletto, su ercogo leidimu, duoda Monteronei pajuokiantį atsakymą. Monterone senelis, visapusiai įžeistas, čia pat prakeikia ercogą ir juokdarį Rigoletto.

Aktas antras. Gatvė ir muro siena. Už sienos Rigolettos namai. Pakėlus uždangą, labai liudnas, ateina gatve Rigoletto, perimtas širdgėlos dėlei Monteronės prakeikimo. Čia Rigoletto susiduria su banditu Sparafučili. Banditas pasisiulo nusisamdymui atlikti žudystės darbą, reikalui atėjus. Rigoletto dar tuom tarpu banditą pašiepia; banditas vienok pasisako savo vardą, reiškia — reikale kreipkies. Banditui atsitraukus, Rigoletto sau vienas, lyg supratęs, kad ir jis yra menkos vertės asmuo, sako: "abu mudu lygųs: jis užmušinėja tutinu (peiliu), o aš liežuviu." Po to Rigoletto įeina savo namuosną, čia labai maloni scena su jo mylimiausia ir vienturte našlaite dukrele Gilda. Rigoletto saugoja nuo dukters visokias pagundas ir čia užgirsta, kad kaž-kas už sienos durų susibaladojo. Rigoletto eina pažiurėt, atidaro duris ir išeina laukt, o tuom tarpu pro jo nugarą studentu pasirėdęs prasmunka ercogas ir įbėga jo namuosna. Gilda nepamato, bet tarnaitė Giovanna ercogą pamato ir pastarasai duodą jai krepšiuką pinigų ir toji tyli. Rigoletto grįžta iš už durų, atsisveikina su duktere ir eina pasilsin. Gilda pradeda svajot apie sutiktą bažnyčioje vyrą ir tas pasirodo čia ir išreiškia savo didelę meilę prie Gildos. Po malonios valandėlės ercogas apleidžia Gildos namus. Gatvėj renkasi tuo laiku jo dvariškiai ir jie rengiasi atkeršyt Rigolettai už jo aštrų liežuvį, pavogt Gildą ercogui, kurią mano esanti Rigolettos meilužė. Čia pasipainioja Rigoletto, jie jam prikalba, kad rengiasi pavogt grovo Čepranos pačią. Visi dvaronys maskuoti ir Rigolettai užriša irgi akis ir pristato jį laikyt kopečias, kuriomis įlipa Rigoletto namuosna ir pagriebę Gildą pabėga. Rigoletto užgirsta jau iš toli Gildos šaukiantį balsą, numeta užraišą nuo akių ir įbėgdamas namuosna randa Gildos pamestą nosinaitę. Namuose jau Gildos nėra ir čia vėl Rigolettai prisimena senio grovo Monteronės prakeikimas. Dabar Rigoletto jau pasijunta galutinai įžeistas ir už tokį "triką," eina pas Sparafucilį, profesionalį žmogžudą, kad tas užmuštų ercogą.

Aktas trečias. Ercogo rumų prieangis. Ercogas liudi ir erzinasi, kad kaž-kas Gildą pavogė. Renkasi dvaronys ir papasakoja ercogui visą istoriją. Gilda jau ercogo rumuose ir jis, žinoma, tuoj nueina ją ramint. Ateina Rigoletto ir stengiasi dar prieš dvaronis juokaut, ir maldauja kartu pasakyt, kur jo duktė. Jis pajunta, kad jau Gilda rumuose ir nori ten įsiplėšt, bet veltui, — neleidžia. Pagalios iš rumų išbėga Gilda ir tuomet Rigoletto išsivaro lauk dvaronis ir nuo Gildos sužino visus nuotikius. Tuo laiku gr. Monterone, už prakeikimą ercogo, vedamas nužudymui. Rigoletto, gavęs tokį jau smugį — suviliojimą jo dukters —kaip ir Monterone, griežtai nusprendžia ercogą nužudyt.

Aktas ketvirtas. Gatvė ir namai bandito Sparafučiles; ant antrų lubų — seklyčaitė. Ateina Rigoletto su Gilda ir jai pataria per durų plyšį pasižiurėt vidun bandito namų, kur yra kartu ir karčiama. Sparafučiles sesuo, Magdalena, gatvinė šokikė, atkreipė ercogo domėsį ir jis čia atėjęs. Gilda pasirėdžiusi vyriškai ir Rigoletto jai liepia tuojau išvažiuoti Veronon. Gilda, jausdama negerovę, su išvažiavimu nesiskubina, svyruoja, bet-gi tėvo klauso. Ercogas ateina karčiamon ir tuojaus Sparafucilei įsako duot vyno ir kambarį, nes užėjo lietus, tad jis čia nakvos. Sparafucilė išeina, o ercogas pradeda meilinties prie Sparafuciles sesers, Magdalenos. Gilda per plyšį tą sceną mato. Rigoletto Gildą nutolina ir ateina Sparafučile, kuriam Rigoletto suderа užmokėt 20 "scudi" (20 dol) už užmušimą ercogo. Pusę pinigų Rigoletto čia jau įmoka, o antrą pusę užmokėsiąs, kuomet jam bus lavonas priduotas, kurį jis pats norįs upėn įmesti. Ercogas atėjo čia "incognito" t. y. užlaikant slaptybėje savąjį vardą ir banditas nežino, kas butų tas nepažįstamasis, — jam visi nepažįstami. Sparaficile grįžta namon ir, išlydėjęs ercogą miegrumin, palinkėjęs jam Dievo apsaugos, grįžta savo ruman ir galanda peilį. Magdalena jau spėjo įsimylėti į ercogą ir prašo brolį, kad to gražaus jaunikaičio nežudytų. Sparafucile seseriai sako: "ką tu manai? ar aš koks niekšas, kad duoto žodžio klijentui (patikėjusiui asmeniui) aš nelaikyčiau!..." Sesuo jam pataria nužudyt bile ką ir atiduot lavoną. Užeina didelė audra ir prie vartų nugirsta tas kalbas Gilda, nusprendžia save paaukuot ercogo vieton ir pabaladoja į bandito Sparafucilės duris. Kaip tik Sparafucile duris atidaro, tuojaus pagriegia Gildą ir nusineša toliau. Nepoilgo ateina gatve Rigoletto, o Sparafucile iš aplink namų išneša maiše lavoną ir paguldo priešais Rigoletto. Atmokami banditui pinigai ir Rigoletto nespėjo nei pergale pasidžiaugti, kaip užgirsta bedainuojantį ercogą, kuris eina paupiu Magdalenos lydimas. Tuomet Rigoletto pasižiuri maišan ir čia randa nužudytą savo dukterį Gildą. Persitikrina Rigoletto, kad Monterones prakeikimas išsipildė.

Mikas Petrauskas.

Vilniaus Lietuvių Balsas

Pavergus Lietuvos sostinę Vilnių Varšavos imperialistų geležiniam kumščiui ir sumynus Lenkijos militarizmo kruvinuoju batu prigimtas lietuvių teises savo sostinėj, beveik jokio aiškesnio balso iš Vilniaus mes negirdime. Rodosi, kad tenai viskas kuogeriausiai sutvarkyta, visi gyvenimu aprupinti ir patenkinti. Vienok taip nėra. Musų Vilniuje, musų tautos širdyje, musų kulturos šventykloje lietuvis kuožiausiausiai persekiojamas ir kankinamas. Jei mes šiandien negirdime Vilniaus lietuvių balso, tai vien tik dėlto, kad Vilniaus lietuviams Varšavos imperialistai draudžia net kalbėti savo prigimta kalba Vilniuje, o už mažiausį prasitarimą apie savo skausmus ir kankynes laukia kiekvieną kalėjimas ir dar baisesni kankinimai ir, pagaliaus, mirtis...

Kuomet yra kankinami subrendę ir tautiniai susipratę lietuviai, tad jiems ir kentėti lengviau, nes žino, kad kenčia už prakilnius savo įsitikinimus, už tautos reikalus. Bet kuomet lygiai yra kankinami niekuo nekalti kudikiai, kurie net nenumano už ką juos kankina, tai ir kiečiausia žmogaus širdis į kraują suklimpus suvaitoja... O Vilniaus lietuvių našlaičių prieglaudų ir bendrabučių yra tokia padėtis, kad Amerikos lietuviams yra sunku net įsivaizdinti. Lietuvos Našlaičių Šelpimo Komiteto pirmininkė, p. Bacevičienė, kuriai teko matyti tą skurdą ir nelaimes Vilniaus lietuvių prieglaudų, be ašarų ir susijudinimo negali to prisiminti.

"Jei Amerikos lietuviai pamatytų kokiose aplinkybėse Vilniaus lietuvių našlaičiai gyvena, nesirastų nei pieno lietuvio, kurs apsiliejęs skausmo ašaromis ne atiduotų paskutinio cento tų nelaimingų kudikių sušelpimui. Įeini į bile vieną prieglaudą, taip ir įsmeigia į tave savo akeles visi kudikiai ir štai pamaži, nedrąsiai slenka prie tavęs, išblyškę, apdriskę, basi mažyčiai vaikučiai, glaudžiasi prie kojų ir apkabinę glamonėja, o jų akytėse spindi begalinio prašymo, maldavimo ugnis... Nereikia nei žodžių, kad pilnai atspėjus šitų mažyčių jausmus. Tokiam momente rodosi imtum žmogus ir atiduotum viską, ką tik turi—paskutinius rubus nusivilkęs atiduotum, bile tik jiems kuo nors pagelbėjus...

"Pereita žiema buvo labai sun-

(Seka ant 7 pusl.)

SANDARA
APSAUGOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS.

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

NAUJI PASŲ PARĖDYMAI.

Atstovybė paskelbė naujus pasų parėdymus, šioki-tokį palengvinimą su paliudijimais, bet pasų reikalauja po senovei, už pasus $10 neišsižada ir registravimosi termino nepailgina. Štai naujieji atstovybės padavadyjimai su pasais:

Pradedant nuo 1922 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Atstovybė Amerikoj išdavinės užsienių pasus nauju Valdžios parėdymu.

Sulyg šių parėdymų, pasų prašymuose padaroma kelios permainos. Pav. paso prašymus nereikės daugiau daryti po priesaika pas Atstovybėje užsiregistravusį notarą, užteks priesaikos pas by notarą arba asmenį, kuris turi teisę prisaikinti sulyg vietos įstatymų. Liudininko atskira priesaika yra panaikinama, o taipgi panaikinamas ir pilietybės paliudijimas nuo vietos organizacijų. Vietoje šios buvusios tvarkos bus reikalaujama, kad kiekvienas paso prašytojas pristatytų Atstovybei originalius raštus (nuorašai nepriimami) įrodančius Lietuvos pilietybę, butent senus rusų pasus, Ob-Osto pasus, rusų laikų sąrašų knygas, gimimo arba jungtuvių metrikus.

Yra taipgi ir kitų smulkesnių pakeitimų ir, todėl, visus pasų prašymus siunčiamus po gruodžio 15 d. reikės išpildyti ant naujų blankų, senos blankos be atatinkamų pataisymų bus netinkamos. (Naujos blankos turi ant virušutinio kairiojo kampo žymę "22-11"). Statistikos žinių kortelės palieka tos pačios, be jokių permainų.

Norintieji įsirašyti į Lietuvos piliečius privalo gauti šių blankų iš vietos paskolos stočių, veikėjų, agentų, laikraščių redakcijų, arba raštu iš Lithuanian Legation, 1925 "F" Street, N. W., Washington, D. C., ir jas išpildžius, kartu su savo paveikslais ir atatinkama mokesnimi pasiųsti Lietuvos Atstovybei Washingtone pirm 1922 m. gruodžio 22 d., nes, sulyg dabar veikiančių įstatymų, joki pasai nebus išduodami po tos dienos.

LIETUVOS SEIMO SĄSTATAS.

Skaitytojai ras šiame "Sandaros" numeryje du svarbiu laišku iš Lietuvos: kapt. L. Natkevičiaus ir gerb. A. Ivaškevičiaus. Iš tų laiškų sužinome tikrąjį dabartinio Seimo sąstatą. Gerb. Natkevičius mums pasako, kad Valstiečių Sąjunga turi 14 atstovų, Krikšč. Demokratai 14, Ukininkų Sąjunga 12, Darbo Federacija 12, Socialdemokratai 11, Social-liaudininkai Demokratai 5, komunistai 5, žydai 3 ir lenkai 2. Klerikalų partijos, jisai sako, nesiskubina dėties į bloką.

Gerb. Ivaškevičius paduoda tokias atstovų skaitlines: Krikšč. Dem. bloko 38 nariai, Valstiečių Sąjungos bloko 19, Socialdemokratų 10, Bolševikų 5, žydų 2 ir lenkų 2.

Kai matote, juodviejų skaitlinės biskį skiriasi.

PASVEIKINIMAI LIETUVOS SEIMUI.

"Lietuvos žinios" praneša apie sekančius pasveikinimus atidarant Lietuvos Seimą:

1. Nuo Kauno Miesto Savivaldybės gautas toks pasveikinimas:

"Jo Ekscelencijai Lietuvos Valstybės Prezidentui.

Kauno Miesto Savivaldybės vardu, turiu garbės prašyti jusų Ekscelencijos suteikti susirinkusiam Seimui į musų miestą, kaipo į laikinąją sostinę, musų nuoširdų pasveikinimą ir drauge nuo Kauno Miesto Savivaldybės palinkėti jam kovaisingiausių darbų betvirtinant Lietuvos Respublikos pamatus ir bestiprinant jų nuolatinę eigą prie tiesos, teisingumo ir palaimos.

Kauno Miesto burmistras Jonas Vileišis."

2. Suomijos atstovas Lietuvai atsiuntė iš Rygos tokį sveikinimą:

"Ponui Lietuvos Seimo Pirmininkui.

Prašau priimti musų kuo geriausius linkėjimus atsidarius ir širdingiausius pasveikinimus jusų asmenyje visam Seimui.

Suomijos atstovas Sylvander."

3. Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui.

Čekų-Slovakų vyriausybės ir tautos vardu reiškiu širdingiausią pasveikinimą Ponams Parlamento nariams, kurie budami išrinkti per paskutinius rinkimus, išreiškia Krašto valią.

Taip pat prašau priimti mano širdingiausius pasveikinimus ir linkėjimą laimingai vystytis Lietuvos demokratinei ir nepriklausomai valstybei.

Čekų Slovakų Respublikos atstovas Lietuvai.

Prof. Jaroslav Galia."

4. Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui.

Valstybinė gudų liaudies respublikos Kolegija Gudų tautos vardu sveikina pirmą Lietuvos Parlamentą ir tiki, kad jis padarys realinių žingsnių tikram Lietuvos ir Gudijos draugiškumui.

Krečauskas,
Kolegijos Pirmininkas."

KLAIPĖDOS KRAŠTAS.

Opiausi Lietuvos klausimai yra su Vilnium, lenkų užgrobtu, ir su Klaipėdos kraštu, laikinai esančiu prancuzų priežiuroje. Mus sostinės, Vilniaus, klausimas tuo tarpu stovi, rodos, neklibinamas, bet Klaipėdos klausimas prigyveno kritiškąją valandą. Gerb. Natkevičius savo laiške pakliudo Klaipėdos klausimą, bet plačias žinias paduoda "Lietuvos žinios." Kadangi tai yra svarbiausias Lietuvai momento klausimas, tad pakartojame tas žinias:

Lapkričio 13 d. vakarą grįžo iš Paryžiaus viceministeris p. Klimas. Jo pranešimu, Klaipėdos klausimas dabar stovi taip:

Ambasadorių Konferencijos išrinktoji komisija lapkričio 3 d. pakvietė Klaipėdos atstovus. Jų tarpe buvo Klaipėdos "heimatbundininkai" ir atskiri vokiečiai pirkliai arba pramonininkai, kurie atstovavo patys sau. Aukštuolaičio trijų grupė, iš kurių venas klausinėjimo metu nuo jo atsimetė. Vokiečių klaipėdiškių tarpe buvo ir keletas palaidų suvokietėjusių lietuvių.

Lietuviai klaipėdiškiai turėjo labai rimtą organizuotą atstovybę. Visos didžiosios lietuvių organizacijos pasiuntė savo atstovus, butent: "Tautos Taryba" d-rą Gaigalaitį, "Gaspadorystės" partija p. Simonaitį, "Pirklių Draugija" p. Stikliorių ir Rošavitza, "Lietuvių grupė ukio kameroje" p. Labrenzą, "Mažažemių Susivienijimas" p. Reizgį ir "Jaunimo Susivienijimas" p. Braką.

Per Komisijos posėdžius lietuvių atstovai, kiekvienas nuo savo organizacijų, įteikė raštu (prancuzų kalba) savo memorandumus. Juose buvo plačiai išdėstyti kiekvienos organizacijos žvilgsniu argumentai už prijungimą Klaipėdos Krašto ir uosto prie Lietuvos, paliekant pačiam kraštui tam tikrą vietinę autonomiją. Lietuvių atstovai, be to, žodžiu darė paaiškinimų Komisijos pirmininko klausimams.

Vokiečiai visi gynė "freištatą', Tautų Sąjungos ar kurios didžiųjų valstybių protektorate. Jie išrodinėjo, kad Klaipėdos kraštas galįs buti visai nepriklausomas, kad budamas nepriklausomas jis galėsiąs vesti plačią prekybą su visais kraštais ir ypač Lenkija, kad Klaipėdos kraštas stovi daug aukščiau už Lietuvą savo kultura ir tt. "Freištatininkai" kartu pareiškė ir savo vokišką patriotizmą. Aukštuolaitis gynė laikinai "Freištatą" bent penkeriems metams.

Klausinėjimas tęsėsi dvi dienas. Po to Komisija įteikė raštu penkis klausimus, į kuriuos klaipėdiškių organizacijos turėjo irgi raštu atsakyti. Tie klausimai liečia beveik išimtinai ekonominius reikalus tuo atvėju, jei Klaipėda virstų "freištatu" ir kai ji butų priskirta prie Lietuvos.

Lapkričio 6 d. Komisija pakvietė Lietuvos vyriausybės atstovus. Lietuvos Delegacija susidėjo iš viceministerio p. Klimo, atstovo Paryžiuje p. Milašiaus, atstovybės patarėjo p. Dopkevičiaus ir atstovybės sekretoriaus p. Graužinio. Pirmininkas Laroche Ambasadorių vardu pasveikinęs Delegaciją, klausė ką ji norėtų pasakyti dėl Klaipėdos klausimo. Po kelių žodžių buvo išdėstytas Lietuvos vyriausybės nusistatymas tuo klausimu ir įteiktas tam tikras memorandumas. Toliaus Delegacija davė visą eilę paaiškinimų į klausimus, kuriuos statė komisijos pirmininkas. Tame procese p. Laroche keliais atvejais pabriežė, kad Lietuvos valstybės užsiinteresavimas Klaipėdos uostu, kaipo vienintėliu išėjimu į jurą, negali kelti abejojimų ir kad Lietuva turi turėti visų reikalingų jai patogumų — tatai jisai skaito neginčijamu daiktu. Tačiau tam reikalui p. Laroche nurodinėjo Dancigo sistemą, kuri galėtų netik Lietuvą, bet ir Lenkiją patenkinti. Ta proga p. Laroche pabrėžė didelį Lenkijos užsiinteresavimą Klaipėdos uostu, kadangi Lenkija dabar turi Vilniaus kraštą ir Gardino sritį (!), kuri savo išėjimą į juras turi irgi per Klaipėdą. Čia iš Lietuvos Delegacijos pusės tuojau buvo konstatuota, kad Lenkijos buvimas Vilniaus krašte neturi jokio legaliaus pamato, kad tai yra neteisėta militarė Lietuvos žemių okupacija ir nieku budu negali buti bent kokiu argumentu Klaipėdos klausimui rišti. Taip pat Gardino gubernija didžiosioms valstybėms tėra laikinoj okupacijoj, nes 87 str. iš Versalės traktato kol kas nėra pritaikintas galutiniam Lenkijos sienų nustatymui. P. Loroche tuomet charakterizavo tą padėtį, kaipo, "fakto padėtį" ir toliau jau tik dėl tos "fakto padėties" išrodinėjo Lenkijos interesus Klaipėdos uoste. Lietuvos Delegacija tuomet tą argumentaciją eliminavo iš diskusijos nurodydama, kad laikina arba neteisėta "fakto padėtis" negali buti imama argumentu teisėtam ir nuolatiniam klausimo rišimui. Delegacija suteikė, be to, visą eilę ekonominių davinių, kurie rėmė Lietuvos Vyriausybės nusistatymą. Prieš uždarant posėdį, delegacija pabrėžė, kad Klaipėdos klausimas neturi buti traktuojamas tik vien ekonominių interesų žvilgsniu, nes jisai yra, be to, tautinis lietuvių klausimas ir šiuo motyvu yra pagrįstas taip pat Versalės traktato sprendimas.

Po poros dienų Komisija atsiuntė klausimus, į kuriuos prašoma atsakyti raštu. Be tų pačių klausimų, kuriuos Komisija pastatė klaipėdiškiams, čia yra įdėti du klausimai nauji. Butent: 1) ar Lietuvos Vyriausybė savo autonomijos projekte nenumato atskiro rėžimo Klaipėdos uostui ir 2) ką Lietuvos Vyriausybė manytų apie laikymą Klaipėdos reikalų sutvarkymą tokioj formoj, kad to krašto administravime galėtų savo balsą tarti kolegija iš Klaipėdos, Lietuvos ir Lenkijos atstovų. Tuodu klausimu šiek tiek parodo Komisijos planų kryptį.

Pastabos.

‡‡ Žmonių sena patarlė sako: "Prastas tas paukštis, kuris savo lizdą teršia." Tokių įsigimėlių vienok yra musų tarpe, kurie savo gentį teršia. garbindami svetimus dievus.

‡‡ Yra tai liekanos iš vergijos laikų, kada ponai lenkai Lietuvoj viešpatavo ir įgyvendino garbinti tą kas kito, o smerkti visą tą, kas lietuviška. Musų komunistai kurie turi už garbę garbinti Rusiją ir niekinti, kas yra musų, bene tai paskutiniai likučiai anos vergijos išsigimėlių, kurie taip pamėgę yra garbinti svetimus dievus.

‡‡ Kaip matosi iš surašo išrinktų L. Seiman asmenų, yra daugiau mokytų žmonių ir vidutinio amžiaus, iš to galime tikėtis rimtesnių Seime veikimų bei įstatymų sutvarkymų.

‡‡ Amerikiečiai Lietuvoje lapkričio 25 d. šaukė Kaune suvažiavimą. Ką jie ten nusprendė, dar žinių negavome, bet iš jųjų nutarimų bus aiškiausias veidrodis, kas jiems ten negerai.

‡‡ Gal but, kad Lietuvos kunigams Amerikiečiai padaro daugiausia baimės, ir per amboną turi dručiai iškeikti bedieviais, bolševikais ir kitais epitetais tuos, kurie rinkimuose nebalsavo už kr. demokratų partiją.

‡‡ Visi Amerikos geri lietuviai, ypatingai, kurie mano važiuoti į Lietuvą, turėtų patapti nariais A. L. T. S. ir čia pasilavinti politikos, tai parvažiavus savo tėvynėn bus aiškiaus, kaip su netikusiais valdininkais apsieiti ir kunigų atviras burnas užčiaupti. Visa geresnioji Lietuvoje ateitis priklausys nuo piliečių sugabumo.

Jonas Dyglis.

Didžiausia dalis prakilniausio ir naudingiausio moralio mokslo buvo darbas netik žmonių, kurie nežinojo, bet žmonių, kurie žinojo ir atmetė krikščionijos tikybą. — **John Stuort Mill.**

Eklezijastivė sistema yra mirtinas mokslo priešas.—**Huxley.**

Kam aš turiu tikėti į misterijas, kurių niekas nesupranta, kadangi jos yra parašytos žmonių,

---

paskaičiusių pašėlimą už įkvėpimą. — **Byron.**

Nemirtinumas nepriklauso nuo tikėjimo. Nustatytos dogmos nėra reikalingos. —**John Ruskin.**

Bostono Liet. Atstovo Laiškas

Lapkr. 13 d., 1922 m.

"Sandaros" Red.

Gerbiamas pilieti šliaky! Šiądien dalyvavau prie atidarymo Lietuvos pirmojo Seimo ir aš įteikiau sveikinimą, kurio nuorašą prisiunčiu tamistai. Ir aš manau, kad šis pasveikinimas atatiks su musų principais ir abelnai amerikiečių nuomone. (Pasveikinimą talpiname žemiau.—Red.)

Seimo atidarymas buvo labai šaltas ir be jokių didelių ceremonijų. Prezidentas Stulginskas pasakė trumpą prakalbą, pabrėždamas, kad Steigiamasis Seimas išreiškė Lietuvos liaudies nuomonę, ką patvirtino Seimo rinkimai, butent: krikšč. dem. 38 nariai, Valstiečių Sąjungos blokas 19 narių, Social-dem. 10, bolševikų 5 nariai, žydų 2, lenkų 2.

Rinkimai į Seimą mažai skiriasi nuo Steigiamojo Seimo ir todėl didelio progreso negalima tikėtis. Jeigu žydai ir lenkai nedalyvautų Seime (yra gandas apie jųjų pasitraukimą), tai tada, žinoma, krikščionių blokas dar lengviau sudarytų didžiumą. Bet šiaip jau jie vieni sauvališkai negalės veikti, kaip kad jie darė Steigiamajame Seime. Ir, taip sakant, prezidento kalba pasibaigė su krikščionių laimėjimu. Girdi — rinkimai į Seimą parodė, kad Steigiamojo Seimo darbuotė buvo atlikta pagal liaudies noro.

Toliaus seniausias seimo narys, džiakonas Staugaitis atidarė Seimą ir pabrėžė trumpai, kad, girdi, reikia aprupinti senių likimas ir įvykdyti žemės reforma, kuri, beabejonės, jųjų pačių buvo trukdoma dėl padalinimo žemės tiems bežemiams. Toliaus buvo skaitytos rezoliucijos, ir tarpe kitų buvo ir musų rezoliucija perskaityta. Ir po to buvo posėdis uždarytas, nes frakcijos nebuvo susitariusiuos už prezidiumą, o todėl atidėta kitas posėdis ant penktadienio. žmonės skirstėsi be jokio įspūdžio.

Narių prisiega yra kožnam amerikiečiui pasibiaurėtina, todėl tenai pat seime pasidalino į dvi grupes: vieni "bedieviai," o kiti "Dievuoti" katalikai. Vieni prisiegą darydami eina bučiuoti kryžių, o kiti nuo to susilaiko, todėl, kad yra ne katalikai arba nenori paniekinti tikėjimo valstybės namuose.

Ištikrųjų tie klerikalai žino, kaip savo poziciją laikyti tarpe giliai tikinčių žmonelių, kurie iš to didelio tikėjimo tankiausiai virsta didžiausiais tikėjimo priešais, kada aiškiai gauna pamatyt kunigų šulerystes.

Lietuvoje yra daugiau katalikiškų kunigų, nepraktikuojančių savo pareigas, negu kad Amerikoje. Amerikos valstybinė prisieka yra visiems vienoda: nedaro skirtumo, ar tai butų dievotas, bedievis, katalikas, protestonas, žydas ar koksai magometas —nedaro skirtumo, visiems prisieka yra vienoda prieš įstatymus. Lietuvoje gi tie tikėjimo ardytojai ir Dievo perkupčiai niekina katalikų tikėjimą net ir pačiame Lietuvos Seime, daleisdami šitokias prisiekos recemonijas. Duoda bučiuoti kryžių Seimo nariams, ir tie seilėja Dievo muką vienas po kitam, ir vyskupas nemato nei reikalo nors jųjų sveikatos pasigailėti, kad neužsikrėstų ligomis viens nuo kito ir nepašluosto tos Dievo mukos su skarele, kaip yra daroma visame civilizuotame pasaulyje. Žodžiu sakant, tie akli avinėliai neatsižvelgia nei į savo sveikatą, nei į valstybės tobulumą, daro pa nieką patys sau ir Lietuvai akyvaizdoje susirinkusių svetimtaučių Seime.

Negana tos krikščioniškos prisiekos, kuri padalina musų Lietuvos pilieciui į du brožu: "katalikai" ir "bedieviai," bet svarbiausia, kad tie katalikai nepripažįsta nei tautiškos vėliavos, kuri turėtų buti pastatyta, kur buvo priesieka priimama. Bet to nebuvo matyti. Kada buvo pakviesta visiems Seimo nariams atsistoti pagerbimui žuvusių karių ir Lietuvos vėliavos, tai Lietuvos išgamos (komunistų nariai) sėdėjo ir šypsojosi iš Lietuvos patriotų. Ir kada buvo giedamas Lietuvos Himnas, visi svetimtaučiai gerbdami susistojo, bet musų Lietuvos priešai Seimo nariai, niekindami mus, sėdėjo ir tyčiojos iš Lietuvos Nepriklausomybės.

Tie baisųs reginiai seimo iškilmėse yra labai baisi tragedija žiurėti Lietuvos patrijotams. **Klerikalai, pasigriebę tikėjimą sau už priemonę palaikymui savo interesų, skaldo Lietuvos spėkas ir duoda priešams galimybės tyčiotis iš mus net ir pačiame Seime!**

Lietuvi kaimieti! susiprask ir pažink, kas tavo priešai yra. Šventa Žemaitijos žemė! ar tu nebeturi savo sunų, kurie galėtų ginti tavo garbę, kulturą, ir tikėjimą, kurios iki šiam laikui dar buvo nesuterštos! Lietuvos Seime yra tavo priešai. Ar ilgai tu, žemaiti, galėsi kęsti? Sukilkim žemaičiai, sukilkim aukštaičiai ir išvykim musų priešus iš musų Tėvynės!

A. Ivaškevičius.
(Bus daugiau.)

Lietuvos Valstybės Seimui SVEIKINIMAS.

Įgaliotas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, Lietuvos Piliečių Sąjungos ir Bostono lietuvių draugijų, turiu garbės sveikinti nepriklausomos demokratingos Lietuvos Seimą, jo narius, narsią Lietuvos kariuomenę, šaulius, Lietuvos liaudį ir jos valdžią.

Rėmė ir ant toliaus pasižadėjo remti Lietuvos nepriklausomybę aštuoniasdešimts viena Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, Lietuvos Piliečių Sąjunga, Šv. Kazimiero Draugija, Lietuvių Balso Draugija, Lietuvių Ukėsų Draugija ir kitos Bostono ir kitų Amerikos dalių Lietuvių draugijos ir mane įgaliojo įteikti šį sveikinimą garbingam Lietuvos Seimui išreiškiant ištikimybę, pareiškiant užuojautą ir prižadant paramą Lietuvos Respublikai, kariuomenei, laudžiai ir valdžiai.

Pasižadėdami remti Lietuvos Respubliką visomis išgalėmis moraliai ir materialiai, linkime, kad musų sostinė Vilnius butų kuogreičiau atvaduota iš gruobonių lenkų vergijos, ir kad Klaipėdos kraštas butų prijungtas į bendrą Lietuvos kuną.

Šventai pasižadėdami remti Lietuvos nepriklausomybę, trokštame, kad jos piliečiai turėtų užtikrinimą tokios laisvės, kokią mes turime garbingoje laisvės šalyje, Amerikoje.

Remdami ir pasižadėdami toliau remti Lietuvos Nepriklausomybę, trokštame, kad Lietuvos Seimas pastatytų kuotinkamiausią valdžią, ir kad Amerikos lietuvių teisės nebutų mindžiojamos nė Lietuvoje, nė per jos atstovybę Amerikoje.

Varde Lietuvos ir Amerikos vienybės, vardan Vilniaus ir Klaipėdos atgavimo, vardan žuvusių už musų tėvynės laisvę karių ir visuomenės darbuotojų, jungkime savo pajiegas musų tėvynės Lietuvos labui. Valio, Valio, Valio!

Antanas Ivaškevičius.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, Lietuvos Piliečių Sąjungos ir Bostono Lietuvių Draugijų Atstovas, Baltijos Valstybių Finansinės Korporaijos Pirmininkas.

MOTERŲ SKYRIUS.

Veda Juzė Rauktytė, 15 Millbury Street, Worcester, Mass.

MOTERŲ A. L. T. S. KUOPOS.

Keliose didesnėse lietuvių kolionijose yra projektuojama sutverti atskiras A. L. T. S. moterų kuopas. Geresnio sumanymo nereikia. Dešiniųjų ir kairiųjų moterįs jau seniai susiorganizavusios, dirba savo partijų reikaluose, leidžia savo laikraščius, ir stipriai laikosi.

Vidurinės srovės moterų yra didelis skaičius. Tik jos yra iškrikusios, nelaikomos stipriu ryšiu. Jos įsimaišiusios veikia vyrų tarpe. Vyrams tenka visa garbė, ar, geriau sakant, jie pasisavina moterų užpelnytą garbę.

Vyrai stipresni ir per ilgus laikus pripratę, slėgina moters dvasią, neduoda vietos jai bujoti. Moters, darbuodamosi vyrų tarpe, jaučia tą prislėgimą, negali atstumt. Jos dvasia yra kaip gėlė augsnti dilgyne. Dilgėlės stumia, spaudžia gėlelę. Gėlė, jei ir užauga, bet buna silpnutė, pageltus, ir ilgai negyvuoja. Tą gėlę reikia persodinti į darželį.

Moteris turi veikti moterų tarpe, dėlei didžiausios naudos sau ir partijai. Tame ir svarba sutverti atskiras kuopas. Moteris nesibijo moteries: drįsta reikšti savo nuomones kitai moterei.

Savo tarpe jos galės išgvildenti iš palengvo, atydžiai, dienos klausimus ir reformas. Moterįs dar yra jaunutės politikoj, turi žengti lėtais žingsniais. Žengdamos vyriškai, plačiai, jos nieko neatsieks.

Apart politikos, moterų kuopos galėtų užsiimti filantropiškais, visuomeniškais žygiais. Lietuvoje didelis skaičius našlaičių reikalauja palaikymo. Kuopose butų galima sutverti komitetai, kurių užduotis butų rengt parodas, bazarus, perstatymus, įvairias pramogas, ir rinkt aukas našlaičių palaikymui. Tas veikimas užgautų mielaširdystės stygą moterų širdyse, ragintų prie nenustojančio darbo, ir nepavelytų iškrikti.

Taipgi butų galima sekti pavyzdį amerikoniškų moterų draugijų, kliubų: sutvert kliasas suteikimui pamokų politikoj, literaturoj, namų prižiurėjime, ir tt. Bile kuopoj atsirastų moterįs, kurios daugiau žinotų negu kitos, ekspertės siuvime, kepime, rašyme ar mezgime. Jom butų galima pavest kliasos moterų pageidaujančių išmokt tų dalykų. Sykį pradėjus darbą, atsirastų naujų sumanymų ir patarimų palaikymui narių entuziazmo.

Toksai programas užtikrintų nuolatinį veikimą. Kas svarbiausia, panašus veikimas priviliotų didesnį narių skaičių į kuopas, padidintų visą organizaciją. Nauda butų milžiniška iš visų pusių. Reikia stiprios rankos stumėt tą kamuolį, kol jis pats neįsibėgęs ir galės ristis savo jiega.

Jei kas yra padavęs įnešimą sutverti moterų A. L. T. S. kuopą jusų mieste, remkit tą įnešimą visa išgale. Nepaleiskite jo, agituokit už jį. Laistykit tą sėklelę savo nenuilstančia energija, o trumpoj ateityj tas triusas bus apmokėtas pamatymu sėklos išaugusios į tiesų, stiprų medelį.

Kas pirmiausiai pradės tą prakilnų darbą? **J. R.**

KĄ KIEKVIENAS VEDĘS VYRAS TURĖTŲ ŽINOTI.

Moterėlės, gal busit priešingos mano įlindimui į jus tarpą? Taip, aš žinau, kad šis skyrius yra pašvęstas vien moterims, ir, nors vyrai viešai nekreipia domės į moteris, aš tikrai žinau, (budamas vyru), kad jie slaptai tėmija moteris, ir skaito šį skyrių. Prisipažįstu, jog ir pats neapleidžiu to įdomaus skyriaus. Todėlei, atleisit man už mano didelę drąsą, ir pavelykit parašyt keletą eilučių. Jos liečia daugiausia vyrus, bet didžiausią naudą atneš moterims.

Neseniai įstojus man į benedyktų eiles, teko patirt daug įvairių dalykų šeimyniškam gyvenime. Ypač nemažai svarsčiau, kiek vyras turi žinoti apie savo namus ir apie jų vedimą. Tai labai svarbus klausimas, turintis rimtas ir juokingas puses.

Vyras su priejuoste šluostantis indus gal atrodys (ir jausis) keistai; čion įeina moteries diplomatija. Jei ji gražiai padėkuos jam už tai, ir gal netikėtai pabučiuos (taip kaip mano pačiutė), jis jausis begalo dideliu, atliekąs darbą pasaulio naudai ir gerovei.

Broliai vyrai, šio skyriaus sekėjai, žinau, pyksit ant manęs už suteikimą panašių patarimų jusų pačioms, ar busimoms pačioms. Prašau nepykt. Verčiau sunaudokit tą bereikalingai išeikvotą energiją namų vedimo įdomavimu. Sakot — neįdomaujat? Ar žinot dėlko? Nagi, užtai, kad absoliutiškai nieko nežinot apie namus. Prašykit savo pačių suteikti jums kelias lekcijas namų prižiurėjime, sužinokit nors pamatinius faktus. Tuomet nereikės skųstis, jog nėra įdomumo moteriškuose reikaluose.

Darau sau gėdą, bet esu priverstas išsireikšt, kad vyrai yra panašųs į vaikus. Jei kudikis užsigauna, ir jam parodysi simpatiją, jis pradės didžiau verkt, gailėdamos pats savęs. Vyrai taip pat pasielgia. Vyras pasiųlo pagelbėt apvalyt namus. Moteris, turėdama jautrią širdį, pasakys:

—Aš tą padarysiu. Esi pavargęs, pasiilsėk. Jisai atsiguls, ir ištikrųjų jausis baisiai nuvargęs. Jam nerupi, ar ji pavargus, ar ne.

Nesuteikit jam panašių nuomonių. Tvirtai, maloniai, priverskit jį dirbt. O jei dar paglostyti, pagirti, jis atliks bileką su didžiausiu pasišventimu. Žinote, reikia jį įpratint, išmokint. Į trumpą laiką, jis netik išpildys ką liepsit, bet ir pats susiras darbų reikalingų atlikti apie namus. Aš žinau, nes ir su manim buvo taip pat.

Jei vyras jau aptingęs, pradėk elgtis su juom, kaip su nauju šviežiu vyru, sekdama mano virš paduotas teorijas. Tik, žinoma, siek tikslą iš palengvo. Svarbiausia, nepamiršk glostyti ir girt jį. Visi vyrai yra vienodi, nepaisant, kaip jie priešįsis ar pusis.

Nujaučiu dantų griežimą ant manęs iš vyrų pusės. Ką darysi, reikia kentėt. Tai vis dėl žmonijos labo.

Namai — šventnamis, sutvertas vyro ir moters sandarbininkavimu. Visame pasaulyje gali įvykti revoliucijos, bet namai turi but nejudinami. Juose vyras ir moteris turi rast suraminimą, prieglaudą, ir atjautimą vienas kito. Tuomet tiktai šeimyniškas gyvenimas taps ideališku. Tuomet nebliks divorsų. Tuomet tik tebus "ramybė ant žemės žmonėms geros valios."

Patyręs Jaunavedis.

P. S. Prirodymui, kad ne aš vienas esu tos nuomonės, pavelykit man pridėt Italijos dabartinio didvyrio, Mussolini, žodžius: "Nors tiek daug yra kalbama dabar apie svarbą mokinimo merginų tapt geromis pačiomis, niekas nieko nesako apie mokinimą jaunikaičių tapti gerais vyrais."

MOTERĮS CHEMISTĖS.

Seniau buvo nuomonė, kad moteris tinkama tik virtuvėj, kuom kitu negali užsiimti. Nebandysiu nurodinėt, kad moteris mestų namų darbą. Žinoma, vyras negali taip puikiai namus prižiurėt, kaip moteris.

Bet, kaip vyrai savo laiku gali ką nors veikti namie, ar politiškuose rateliuose, taip ir moteris, apart indų plovimo, gali ką daugiaus veikti. Paimsime vieną profesijos šaką — chemiją. Seniau toje profesijoje praktikavo vien vyrai. Nudien randame ir moterų.

Suv. Valstijose yra profesijonalų chemistų apie penkioliką tukstančių. Apie dešimtas nuošimtis dirba chemijos institucijose, labaratorijose, ir analizo klinikose. Daugiau dešimts tukstančių vykdina savo profesiją industrijos laboratorijose ir fabrikuose.

Iš viršpaduotų skaitlinių penktas nuošimtis yra moterų. Bet, daugiau devinto nuošimčio moterų studijavo chemijos universitetuose 1920-1921 metuose. Tas parodo, kad moterįs pradeda ižimti chemijoj vietą, ir jų skaitlinė žymiai auga.

Iš to galima spręsti, kad profesijų progresas didėja, nes vietoj vienai žmonių dalei dirbt, antra dalis žmonių pradeda stoti į pagelbą, petys į petį. O, žinoma, kuo daugiau veikia, tuo daugiau naudos žmonijai nešama.

Kaip teko girdėt, yra ir lietuvaičių studijuojančių chemiją.

Aldona Geldgeliutė.

KALĖDŲ DOVANŲ RINKIMAS

Retas atsiras, kuris neatjaustų Kalėdų laiką, nejaustų džiaugsmo suteikime ir priėmime dovanų. Mes norim, kiek galėdami, suteikti dovanas, netik gerai pažįstamiems, bet ir tiems, kuriuos mes retai kada matom.

Šioj bruzdančioj šalyj mes taip neatjaučiam Kalėdas, nes prisieina lakstyt, rupintis paskutinėj minutoj nupirkt dovanas. Tokiu budu nupirktos dovanos neišreiškia tiek draugiškumo, kiek dovanos anksčiau nupirktos, gerai pritaikintos.

Kartais mes girdim šeimyną ar draugus giriant kokią ypatą, kad vis nuperka dovanas, visuomet tinkamas. Ta ypata netik suteikia dovaną, bet sykiu išreiškia gilų jausmą davėjo. Ir čia guli slaptybė dovanų teikimo. Neduok tą, kas jums patinka, bet tą, kas priėmėjo bus pageidaujama. Gal jums išrodys keista, kad tyki studentė mergaitė nesidžiaugs gavus knygų, bet pageidaus karielių, spilgutės, ar dabinimų. Jei žinai, kad ji to pageidauja, išpildyk tą jos pageidavimą.

Pritaikymas dovanos ypatai nereikalauja didelės sumos. Reikalinga geras apsvarstymas, parinkimas. Daugelis moterų mano, jei turėtų daugiau pinigų, galėtų nupirkti tikrai tinkamas dovanas. Anaiptol. Gali nupirkti puikiausias dovanas tik už keletą centų.

Geriausia, pradėkit pirkinėt savo dovanas iš anksto. Pirkdama kiekvieną, apsvarstykit gerai. Taip susičėdysit sau daug bėdos, suteiksit kam nors didelį džiaugsmą, ir nereikės rupintis prieš pat Kalėdų šventes, kuomet reikia but be mažiausio rupesnio, pilna širdžia džiaugsmo ir linksmybės. **Ruta.**

SUSIRINKIMAI.

NEW BRITAIN, CONN.

Susirinkimas A. L. T. S. 32 kuopos įvyks gruodžio 8 d. 1922 m. 7:30 val., Lietuvių Svetainėje, 354 Park St. Gerb. nariai! malonėkite visi atvykt, nes bus metinis ir svarbus susirinkimas, turėsim daug svarbių dalykų aptarti, taipgi ir valdyba bus renkama 1923 metams. Taigi, draugai Sandariečiai, katrų mokestis pasibaigė malonėkite užsimokėti, nes katras neužsimokėsit užvilktų mokesnių, tam bus organas sulaikytas. Ir naujų narių atsiveskit prirašyti prie šios organizacijos.

Rašt. **J. J. Kadžiauskas.**

Kad mes vartome kruvinus bažnytinės istorijos lapus, kas nebebutų buvę karžygiai ir kokius kostiumus jie nebebutų dėvėję, tragedijos fabula visados buvavo ta pati.—

Helena Blavatska.

KALENDORIAI 1923 METAMS

Sieniniai dideli spalvuoti ir keletos rušių, prisiųsk $1.00 tai gausi 4 kalendorius ant kurių matysite Lietuvos kareivius, aeroplaną, šienpiuvius, artoją, rugius kertont ir didelę merginą turint lietuvišką vėliavą, turim ir kitokių, už vieną tik 25c.

J. YERUSEVIČIUS
BOX 68, Lawrence, Mass.

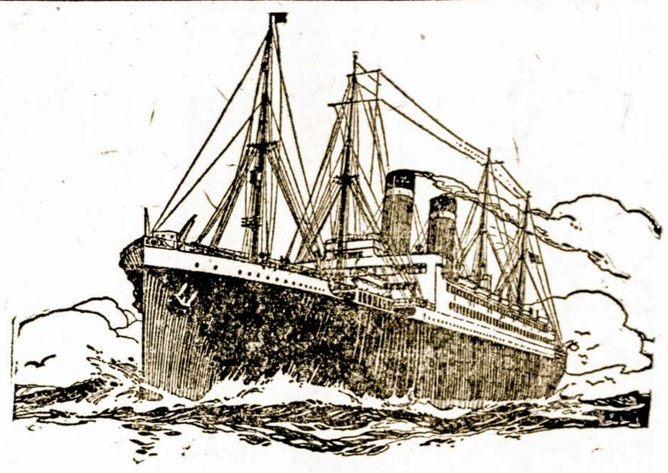

Kalėdų Ekskursija į Lietuvą

ATMINTIS mylimųjų likusiųjų Tėvynėj, yra stipri širdyse visų svetimose šalyse gimusių Amerikiečių. Jei nutarėte atlankyti tuos savo mieluosius, galit padaryti jiems džiaugsmą valgydami drauge su jais Kalėdų pietus, drauge pasidarant sau smagią kelionę.

Ekskursija bus ant vieno iš S. V. Valdžios geriausių ir greičiausio laivo — S. S. AMERICA, išplauks GRUODŽIO 13 D. Visi patogumai ir geriausi patarnavimai bus suteikti. Ekskursija bus priežiuroje žmogaus gerai pažįstamo lietuviams, p. A. C. Rypkevičiaus, kurs nulydės partiją tiesiok į Kauną.

Šiuo didžiuliu garlaiviu jus nuvyksit tiesiog į Bremen, ir iš ten gelžkeliu į Kauną per Eidkunus.

TREČIOS KLASĖS KAINOS:

BREMEN	$103.50
KAUNAS	105.15
VILNIUS	105.30

Atsiųskit kuponą pasiklausdami apie šią gerą kelionę.

Parašykit knygutės

Parašykit šiandie paklausdami apie puikius Suv. Valst. laivus į Europą. Siųskit Inform. Blanką dabar.

Sužinoti apie išplaukimą rašykite pas:

UNITED STATES LINES
Moore & McCormack, Inc.
Roosevelt Steamship Co., Inc
45 Broadway New York City
110 S. Dearborn St. Chicago,
92 State St., Boston, Mass.
Managing Operators for

INFORMACIJŲ BLANKA.
U.S. SHIPPING BO RD PAS. DEPT. 684 L G
45 Broadway, New York
Malonėkit prisiųst knygutę
Taipgi informac., apie U. S. Linijos laivus į Europą
Vardas .....
Adresas .....

U. S. SHIPPING BOARD

Ar jus anglies kruva slugsta žemin?

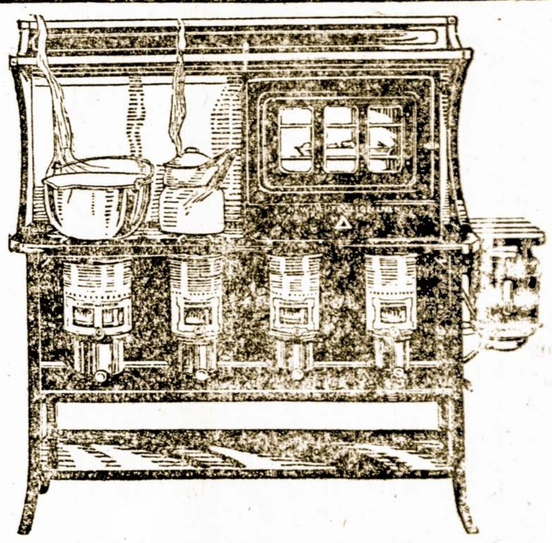

Štai idealis visiems metams aliejinis pečius

ŠTAI, antgalo aliejaus pečius, kurs taip pat pasekmingas, kaip geriausias anglies pečius ir taip pat **greitai verda, kaip gazo pečius. Ir įpatingai pigiai** atsieina, kad tyra, ilgai degantį Socony Kerosina **yra vartojama.**

Šis vėliausias ir puikiausias New Perfection Oil Range su Superfex Degvietėmis yra įvedamas į tukstančius namų kaipo nuolatinis, visiems metam pečius Jis taip pat malonus mieste, kaip ir priemiesčių karnų namuose.

Jei gaminatės naujus namus, ar jei norite nusikratyti neparankumų ir šiukšlių, kokius kiekvienas anglies pečius turi, pamatykite demonstruojant šį New Perfection pirmą nė kaip pirksite naują pečių. Jis yra stebėtinai geras, žvarus, tvirtas ir greitai verdąs. Ir atsiminkite, jis yra **visiems metams** pečius.

Pas baldų, geležinių daiktų pardavėjus—Visus.

Tyrai, antsyk ir nebrangiai šilumai alei namų dalyje vartokit Perfection Oil Heater—ir Socony Kerosiną. Idealė kombinacija.

PERFECTION *Oil Heaters*

STANDARD OIL CO. OF NEW YORK
26 Broadway

NEW PERFECTION
Oil Range
SU SUPERFEX *Burners*

Vartokite **Socony kerosiną**
Geriausias ką yra.

"Matai kaip greitai jisai nustojo verkti. Aš tik ką daviau jam dozą

BAMBINO

Vaisbaženklis Reg. S. V. Pat. Biure

ir matomai tas palengvino jo skausmus tuojaus."

Taip, motinos! Bambino parodė puikius rezultatus palengvinime vidurių diegimo, mėšlungio ir užkietėjomo. Jis yra geriausiu kudikių draugu! Kudikiai mėgsta jį! Jie prašo daugiau!

35c. aptiekose. Už 40c. prisiunčiame tiesiai iš labaratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

PITTSBURGH, PA.

SLA. III-Apskr. sumanymu sušaukta Pittsburgo draugijos aptarimui registracijos ir $10.00. Lapkr. 12 d. L. M. D. name, kurios draugijos spėjo laikyt mitingus, tos dalyvavo, t. y. sekančios organizacijos: SLA. Apskr., ALT. Sandaros 36-ta kuopa, L. Mokslo D-ja, APLA. 1, 2, 4, 7, ir 8-ta kuopos, L. P. Kliubas Penn. Ave., ir Nepr. Parapija — viso 10 draugijų su 31 atstovu. Tuo nutarta, kad šaukt masinį mitingą lapkr. 26 d. išnešti tam reikalui rezoliucijas. Rezoliuciją pagamint išrinkta komisija: J. Virbickas, P. Pikšris ir P. Savickas. Lapkr. 26 d. 3 val. po pietų L. M. D. svetainė jau buvo pilna žmonių, Pirm. A. Vainorius atidarė susirinkimą ir pakvietė kalbėt Jurgį Parčevskį iš McKees Rocks, Pa., kurs nurodė netinkamumą prievartos mokėt po $10. Antras kalbėjo J. K. Mažiukna, kuris kiek plačiau nurodė, kas Amerikos lietuvius privertė apleist Lietuvą ir kaip Lietuvos valdininkai mano apie Amerikiečius. Nurodė, kad registracija reikalinga žėdnai šaliai, bet ne tokia aukšta mokestis — $10.00 —ką daugelis visai negali valiot užsimokėti, todėl patarė visiems pasipriešinti, tai, beabejo, Lietuvos valdžia atmainys taip žalingą sumanymą. J. Virbickas perskaitė rezoliucijas, kurios buvo vienbalsiai priimtos.

Negalima praleist nepaminėjus mus lietuviškus komunistus. Kada patys ką reigia, tai žmonės jau visai nesilanko, nes gana pamatė, kad jiems Lietuva nerupi nė biskį, tik Rusija, todėl stengėsi įsisprausti su savo burliokiškais apetitais ir ten, kur visai jų nieks nepageidauja. Jau tik į svetainę įeinant tuo dalino lapelius, kur Lietuvos valdžia kitaip nevadinama, kaip buožių valdžia. Rengėjams susirinkus, priėjęs J. Semsis prašo, kad duotų ir jam kalbėt, bet kad buvo pasakyta, kad nebus duota balso, tai kada pirmininkas uždarė susirinkimą, tai J. Semsis užlipęs ant pagrindų šaukia: "Draugai, draugai, palaukit, ir aš noriu apie Lietuvą ką pakalbėti." Vieni išėjo, bet da kiti laukė, bet tuo pamatė, ką kalba, tai ir pasiliko vienas ant pagrindų. Ir ištiesų, kam komunistams rupintis Lietuvos reikalais? Jei jiems Rusija geresnė, tai tesirupina Rusijos reikalais. Juk jie Lietuvos reikalams neaukojo nė vieno cento, nė vieno bono nepirko. Tie lietuviai, kurie aukojo, korie bonus pirko, tie gali ir kritikuoti arba reikalaut kokių pagerinimų, nes jiems Lietuva yra jų Tėvynė ir jie geidžia jai laimės. Todėl jie ir rupinas jos visokiais naujais įstatymais.

J. Virbickas.

Rezoliucija dėl Registracijos.

Gerb. A. Stulginskui,
Lietuvos St. Seimo Pirm.,
Kaunas, Lietuva.

Kadangi Lietuvos piliečiams Amerikoje tapo paskelbta privalima registracija, uždedant žymias pinigines duokles ir grąsinanti pavojum netekimo pilietybės teisių bei turto Lietuvoje, tai masinis lietuvių susirinkimas, sušauktas lapkr. 26 d. 1922 m., Lietuvių Mokslo Draugijos Svetainėje, 142 Orr St., Pittsburgh, Pa. per vietos 15-kos organizacijų, kurios atstovauja 5000 narių ir kurios yra pirkusios Lietuvos paskolos bonus, taip yra suaukojusios kaipo pavieniai nariai, taip ir organizacijos dėl Lietuvos gelbėjimo.

Susirinkę į šį masinį susirinkimą išreikšti ko energiškiausį protestą prieš vykinimą tokių klaidingų nutarimų, kurie neatitinka Amerikoj gyvenantiems lietuviams. Mes reikalaujame, kad Lietuvos Steig. Seimas panaikintų tuos skaudžius ir nesąmoningus įstatymus šituo klausimu.

Toliau mes pareiškiame, kad akyvaizdoje Lietuvos Steig. Seimo pavelinimo valdžiai eiti šiuos įstatymus, mes busim priversti atsisakyt nuo rėmimo Lietuvos morališkai ir pinigiškai.

Komitetas:
J. K. Mažiukna, pirm.
J. Virbickas, rašt.
Rezoliucijų kom.:
J. Virbickas,
P. Pikšris,
P. Savickas.

Rezoliucija dėl Konstitucijos.

Gerb. A. Stulginskui,
Lietuvos St. Seimo Pirm.,
Kaunas, Lietuva.

Skaitlingas Pittsburgo lietuvių masinis susirinkimas, įvykęs lapkr. 26 d. 1922 m. Lietuvių Mokslo Draugijos svetainėje, 142 Orr St., atkreipė savo domę į tai, kad Lietuvos Steig. Seimas šių metų rugpiučio 1 d. jau galutinai priėmė Lietuvos konstituciją, nutarė pareikšti štai ką:

1. Iš tų žinių, kurios mus, Amerikiečius, pasiekė apie pataisas padarytas lietuvių pamatiniam įstatymo projekte, tenka spręsti, jog Steig. Seimo dauguma, toli gražu nepateisino tų prakilnių vilčių, kuriomis Lietuvos liaudis dveji su viršum metai atgal lydėjo savo atstovus į Seimo rumus.

2. Ypatingai apgailėtina, kad Lietuvos konstitucija nepanaikino mirties bausmės, įsteigė atskirą prezidentą ir suteikė jam labai didelės galės, nedavė pripažinimo progresyvių darbininkų organizacijų ir streikų laisvės. Nepatikrino Seimo nariams buto ir korespondencijos neliečiamybės, neatskyrė bažnyčios nuo valstybės, o mokyklos nuo bažnyčios ir leido mokykloms naudotis valstybės iždu.

3. Akyvaizdoje virš regresiviškų ir žalingų Lietuvos Resp. pateiktų Steig. Seimo įstatymų, mes greta visų Amerikos lietuvių tvirtai įsitikinę, kad Lietuvos liaudis niekuomet neatsižadės savo teisių ir nujausdama tvirtos paramos iš savo brolių gyvenančių svetimose šalyse, dės ir toliaus savo pastangas, kad Lietuvos Respublika butų tikrai laisva ir demokratinga.

Komitetas:
Pirm. J. K. Mažiukna,
Sekr. J. Virbickas.
Rezoliucijų Komisija:
J. Virbickas,
P. Pikšris,
P. Savickas.

Rezoliucija dėl Atstovybės.

P. A. Stulginskas,
Lietuvos St. Seimo Pirm.,
Kaunas, Lietuva.

Gerbiamas Prezidente:

Mes, Pittsburgo lietuviai, susirinkę masiniam susirinkime 1922 m. lapkričio 26 d. Lietuvių Mokslo Draugijos svetainėje, 142 Orr St., Pittsburgh, Pa., matom reikalo pareikšti Lietuvos Steig. Seimui štai ką:

1. Šalia to, kad dabartinis Lietuvos atstovas p. Čarneckis yra negabus atlikti atstovo uždavimų, jis dar daugiau tarnauja klerikalams ir jų politikai, negu Lietuvos Respublikai. p. Čarneckis užlaiko kun. Kemėšį, mokėdamas jam riebią algą, kurs dirba žalingą darbą lietuviams, berašydamas įvairius straipsnius į klerikalų spaudą šmeiždamas kitų įsitikinimų žmones.

2. P. Mastauskas Amerikos lietuviams yra žinomas kaipo prastos reputacijos žmogus, jis visą laiką yra dirbęs tarp lenkų ir už tai lietuviai komažiausia reiškia jam savo pasitikėjimo.

3. P. Bielskis yra taip silpnas atlikti savo uždavinius, kad mus verčia stebėtis, kodėl Lietuvos valdžia jį laiko čia iki šiol.

4. Išrodę nekompetentiškumą esančios atstovybės, mes prašom Steig. Seimo atstovų, kad atšauktų musų visą Amerikoj Lietuvos atstovybę, o į jos vietą atsiųstumet tokius Lietuvos piliečius, kurie suprastų savo uždavimus ir dirbtų Lietuvos labui.

Mes pareiškiam savo įstatymą ir iki nebus musų prašymas išpildytas, mes laikysimės nuošaliai nuo dabartinės atstovybės.

Komitetas.

PORTSMOUTH, N. H.

Vietiniai lietuviai parengė balių paminėti 600 metų Vilniaus sukaktuves, bet kadangi šaltas oras pasitaikė, tai mažai kas iš lietuvių atsilankė. Yra papeiktinas dalykas, ypač tiems, kurie paeina iš Vilniaus ir pritarė parengti balių, bet patys neatėjo. Taigi pelno iš šio baliaus nebuvo. Pasidarbavimu gerb. Jono Peckaus surinkta aukų Lietuvių Moterų Globos Komitetui Kaune ir pasiųsti per Baltic States Finance Corp., Boston.

Aukotojų vardai. **Po $1.00:** A. Kaminskis, K. Vadeikis, J. Peckus. **Po 50c.:** J. Prividens, J. Mačys, Z. Petkevičienė, K. Kazlauskas, P. Pozniakas, O. Pozniakienė, J. Valukevičius, J. Čaikauskas, B. Kristavičius, A. Zubkus. A. Smulskis 25c. — viso labo $8.25.

Garbė tiems, kurie nepamiršta savo tėvynės našlaičių. Yra viltis, kad Portsmouth lietuviai ateityje daugiau pasidarbuos mus brangiai tėvynei Lietuvai.

A. Zubkus.

CHICAGO, ILL.

Štai jau penki mėnesiai praėjo nuo paskelbimo Lietuvos Informacijų Biuro Washingtone Registracijos ir pasų įstatymo, bet, kiek teko patirti, Chicagoje dar nė vienas lietuvis nesiregistravo.

Kalbėjausi tuo reikalu ir su tautininkais, ir su socialistais, ir su klerikalais, ir su katalikais, ir su bepartyviais — visi, kaip vienas, piktinasi tokiu biauriu Lietuvos valdžios, tokiu skaudžiu atmetimu visų tų lietuvių, kurie jau turi išsiėmę Amerikos pilietiškas popieras.

Dabar kyla klausimas: ką veikia Amerikoje p. Čarneckis su savo Informacijų Biuru? Nejaugi jis yra atsiųstas vien tam, kad murzinas intrigas vesti tarpe lietuvių išeivijos, ardyti jų pradėjusius plačiau apsireikšti valstybingumo ir pilietybės priderumus?

Nejaugi tokio aklo partijos fanatiko darbuotės žalingumas valstybės gerovei nėra matomas Seimui?

Nejaugi, jeigu dar galima, naujas Seimas neatmainys registracijos patvarkymo Amerikos lietuviams, kurie, drąsiai galima sakyti, buvo tvirčiausiu Lietuvos atstatymo fundamentu?

Tėvynaini lietuvi! Spieskis prie rimtų — tautinių organizacijų, kuriose bendromis pajiegomis sugebėsime tinkamai apginti savo politiškas teises, remdami ALT. Sandaros darbus, kovodami už nepriklausomą ir laisvą Lietuvą, nusikratysime klerikališką sauvaliavimą, ir vėl jausimės pilnateisiais nariais brangiosios musų šeimynos — Tėvynės Lietuvos.

Chicagiečiai! Kam brangi Lietuvos laimė ir demokratybė, rašykitės prie Sandaros. Jau Chicagoje turime net penkias Sandaros kuopas, ir sutraukime į kiekvieną iš jų bent po 500 narių. Tada liausis pasityčiojimai iš Amerikos lietuvių.

Perkuno Išpažintojas.

Kapt. L. Natkevičiaus Laiškai

I-as LAIŠKAS.

Tiktai lapkričio 12 d. atvykau į Kauną. Važiavau per Paryžių. Teko užtrukti trejetą dienų čionai. Paryžiuje, politikierių sferose, eina labai svarbus klausimas, butent: Klaipėdos likimo sprendimas.

Ambasadorių Taryba yra sudarius tam tikrą komisiją ištirti Klaipėdos klausimui. Išklausius nuomonę Klaipėdiškių delegacijos, kuri buvo atskirai iš vokiečių, žydų, lietuvių lenkams parsidavusių (Aukštolaitis) ir lietuvių (Stikliorius, Gaigalaitis, Simonaitis, Braks ir da pora), kurie reikalauja prijungimo Klaipėdos prie Lietuvos. Komisija išklausė taip pat nuomonę Lietuvos vyriausybės atstovų (per užsienių reikalų viceministerį P. Klimą) ir Lenkų (sic!) vyriausybės nuomonę.

Iš viso to matos, kad Klaipėdos klausimas čia virto dienos klausimu. Kuone visi laikraščiai pašvenčia tam reikalui straipsnių, tačiaus dirva iš musų pusės neperpuikiausia, matomai, paruošta.

Vokiečiai su žydais tvirtai laikosi "freistato." turėdami, matomai, paslėptą mintį, kad jie laikui bėgant galės prisijungti prie Vokietijos.

Lenkai nori taip pat įgyti kodaugiausia teisių. Francuzai neprošalį juos palaikyti ir patiems turėti ten kontrolę.

Klausimas prigulės nuo to, kaip mes mokėsime apgint savas teises ir kiek busime stiprus tarptautinėje politikoj.

Musų klaipėdiškiai pasimatė su minėtos komisijos nariais, šiaip politikais, laikraštininkais. Bunant su jais matės, kaip jie uoliai rupinasi, kad kogreičiausia galėtų prisiglausti prie savos matulės — Didžiosios Lietuvos. Reikia tikėtis, kad jųjų ir musų bendri norai turės išsipildyti ir kad negalės drįsti Ambasadorių Taryba mums nepalankiai išspręsti Klaipėdos klausimą.

Maišosi po Paryžių ir pažįstamas amerikiečiams J. Gabrys, kuris, kaipo turįs Klaipėdoj nuosavybės ir dabar bepradedąs "atgailą daryti" už pirmesnius išsišokimus, galės buti naudingu Klaipėdos klausime, įnešant į jį daugiau šviesos.

Atvyko čion iš Amerikos artistė g. Pocienė, kuri čion giliaus pastudijavus savo srytyj — vasario mėnesyje važiuoja į Lietuvą, ir Lietuvos operoj pirmu kart suskambės Amerikos lietuvių dainininkės balsas.

Laukiama yra ir p-lė M. Rakauskaitė. Paryžiuje esama keleto studentų, vienas medicinos (Jurgelionis, "Naujienų" biznio vedėjo brolis), du juristu (Graužinis ir kunigas Žilevičius). Be to trijose Prancuzų karo mokyklose esama apie 15 lietuvių karininkų Lietuvos valstybės Krašto Apsaugos ministerijos stipendija. Karo mokyklos Prancuzijoj aukštai yra pastatytos ir reikia tikėtis, kad neužilgo Lietuva sulauks itin gerų savų karininkų specialistų, kuriuos dabar dažnai pavaduodavo svetimtaučiai.

Labai tai sveikintinas žygis. Gerb. Antanas Ivaškevičius čionai veikia išsijuosęs ir visur po biskį. Matė kaip tvarkoma yra kariuomenė. Su vyriausiu karo vadu buvo nuvažiavęs į keletą pulkų. Jojo įspudis labai geras. Norėdamas daugiau padėti kariuomenei, rengia "patriotizmo sąvaitę." Dieve jam padėkie!

Ladas Natkevičius.

II-as LAIŠKAS.

Vakar (lapkričio 13 d.) buvo atidengimas Seimo posėdžio. Prieš tai katedroj melstasi, paskui su pavėlavimu įvyko atidarymas Seimo posėdžio. Pasibaigus e. p. prezidento A. Stulginskio prakalbai Seimo nariai ėjo prisiekti, vieni dievobaimingai vyskupui duodant priesaiką, kiti davė iškilmingą pasižadėjimą Lietuvos Respublikai ir jos vėliavai (kaip tai Amerikoj daroma). Užtai, kad kairėji pusė nenorėjo turėti reikalą su bažnytinėmis apeigomis musų Kongrese (Seime), juos vadina jums pažįstamu žodžiu "bedievis," "cicilikas" ir tt.

Jums, turbut, yra žinoma galutina sudėtis Seimo. 78 atstovai (Seimo sąstatas) sudaro tokias partijas (grupes, frakcijas): 14 Valstiečių Sąjungos, 14 krikščionių demokratų, 12 ukininkų sąjungos, 12 darbo federacijos, 11 socialdemokratų, 5 social-liaudininkai demokratai, 5 komunistai, 3 žydai ir 2 lenkai.

Didelį trukšmų kelią pažanga, kad jie negavę nei vieno atstovo, nes niekur nesurinko tiek balsų, kad pravesti nors 1 atstovą. Tie trukšmą kelia, kad likučiai stambesnių partijų mažesni negu jųjų ir jie tad turį gaut vietų Seime iš likučių, tačiaus įstatymas taip liko išaiškintas, kad tie sąrašai, kurie nesurenka skaičiaus reikalingo 1-nam atstovui domėn neimami. Voldemoras su Smena piktinas, kad jie eidami prieš žemės reformą laikydamiesi dvarininkėlių skverno, neturi liaudy pasitikėjimo. Eina kalbos, kad A. Smetona iš to piktumo važiuosiąs Amerikon.

Seime dabar eina užkulisinė politika: derybos dėl Seimo prezidiumo, prezidento ir ministerių portfelių. Socialdemokratai tose derybose nedalyvauja. Jie vien užsiima "kritika," o kad lengviau tai butų padaryti, išsiunčia savo [illegible] į Kiprą Bielinį į Ameriką pinigų parinkti. Visai nevalstybiniai elementai tai bus Seime lenkai ir komunistai, vieni siekia Varšuvos, kiti Maskvos. Vienų vadas kunigas Liaus (lenkų), kitų (bolševikų) kunigas Viliunas. Stambiausios Seime frakcijos krikščionių demokratų ir Valstiečių Sąjungos.

Blokuotis kol kas frakcijos nenori. Darbo federacija, kurios vadu yra pilietis Ambrozaitis, kratosi įeit į valdžią, o nori likti "opozicijoj," kaip kad ir socialdemokratai su komunistais.

Tai yra gudrus krikščionių demokratų "manevras". Vieni bus valdžioj, kiti keiks juos, o įtiks tąda ir šiokiems ir tokiems.

Liaudininkai ir Valstiečių Sąjunga, budami skaitlingiausia frakcija (19 žmonių) vargu begalės į valdžią neįeiti, bet statys daugybę sąlygų. Savo keliu neduos jokios galimybės leisti krikščionims demokratams (klerikalams) taip pasiskirstyti, kad tuli liktų "opozicijoje."

Liaudininkų ir Valstiečių Sąjungai jau buvo siulomas Seimo pirmininkas, bet tai vargu bus priimtina. Liaudininkai ir Valstiečių Sąjunga Seimo prezidiumo klausimą stato bendrai su prezidento klausimu. Dėl ministerių tarybos sudarymo zonduojama dar kolkas tiktai dirva.

Seime jaučiama permaža atstovų (78). Išėjus į valdžią, į prezidiumą mažokai liktis komisijų darbams.

Inteligentinių pajiegų skaičiumi liks, maždaug, tas pats. Teisybė, krikščionys demokratai į ukininkų sąjungą sumedžiojo kaikuriuos neaiškius žmones, kaip Karoblis, kuris pasižymėjo tuomi, kad budamas ministeriu teisingumo ministeriją desorganizavo, Oleką (buv. "bedievis") kuris pasirodė budamas vidaus reikalų minist. labai menku administratorium ir St. Šilingą, kuris kokių tai "keturių vėjų" žmogus, buvęs socialdemokratas, santarietis, o dabar "krikščionis demokratas." Tokie žmonės verčiau kur nors "užpečkyj" sėdėtų, o ne Seime. Naudos iš jų mažai ir krikščionys ir Seimas turės. Seime musų frakcija, maždaug, laikysis sekančios platformos, išdirbtos musų partijos apskričių suvažiavimuose:

I. Administracijos srityje.

a) visų ministerių ir kitų valstybės įstaigų nuodugni revizija;

b) valdininkų skaičiaus sumažinimas; valdininkų tinkamas aprupinimas, bet podraug griežta kova su valdininkų sauvaliavimu, kyšių ėmimu, žiaurumu ir nemandagumu;

c) suvienodinimas apskrities valdymo: sujungimas apskrities viršininko pareigų su apskrities val. pirmininko pareigomis ir apibendrinimas visų kitų apskrityje valdžios atstovų veikimo apskrities valdybos pirmininko — viršininko asmenyje (toks tų pareigų sujungimas ir apibendrinimas sumažintų kanceliarijų užlaikymo išlaidas ir suvienodintų vyriausybės politiką apskrityj);

d) priverstinas dalyvavimas atskirų žinybų viršininkų apskrities savivaldybės Tarybose.

II. Teismo srityje:

a) tinkamas teismų personalo sutvarkymas ir medžiaginis aprupinimas;

b) griežtas teisėtumo dabojimas visose musų gyvenimo srityse;

c) bylų sprendimo pagreitinimas;

d) taikos teismų padauginimas.

III. Ekonominio gyvenimo srityj

a) griežtas ir skubus žemės reformos vykinimas;

b) dvarų skaldymas pirmoj eilėj pafrontėj (su neutrale zona), lygiai tų dvarų, kurių savininkai ar tų savininkų šeimynų nariai yra iškeliavę Lenkijon (tarnavo ar tebetarnauja legionuose ar kitose Lenkų įstaigose);

c) skirstant žemę, pirmoj eilėj aprupinti jau gyvenančius tų dvarų plotuose nuomininkus ir kariškius, artimiausiųjų prie dvaro kaimų mažažemius; bežemiams duodant žemės tuoj nusa-

vinti visus dvaro trobesius, išskyrus tuos, kuriuos dvarininkas bus sau pasirinkęs 80 hekt. plote;

d) miško išvežimo į užsienį visikas sustabdymas;

e) miško naujakuriams, padegēliams ir viensēdžiuos skirstantiems suteikimas be varžytinių;

f) rekvizicijų panaikinimas, pakeitus jas atatinkamais karo reikalams mokesniais ir stuikų sutvarkymas;

g) ukininkų žemēs ukio kulturos pagerinimas, suteikiant jiems agronomų patarimų, remiant žemēs ukio draugijų organizavimą, duodant ukininkams kredito žemēs ukiui pakelti (sēklai, ukio mašinoms, trąšoms ir kitiems žemēs ukio įrankiams įsigyti);

h) muitų, mokyklų, mokesčių, kelių ir kitų priemonių toks sutvarkymas, kad nebutų kliudoma žemēs ukiui kilti.

IV. Finansų srityje:

a) toks mokesnių sistemos sutvarkymas, kad prekybos ir pramonēs įstaigos teisingiau butų apkrautos mokesniais;

b) įstatymo ir plano progresyviam mokesniui įvesti paruošimas;

c) taupumas — biudžetas turi but suvestas taip, kad pajamos padengtų išlaidas.

V. Muitų politika:

a) suvažiavimas, einant prie visiško muito panaikinimo, už žemēs ukiui reikalingas žemēs apdirbimui mašinas, trąšas, sēklas, geležį ir tt. kitus, kasdien visiems reikalingus daiktus, kaip druska, cukrus, žibalas ir tt.;

b) pakēlimas muito už pabrangos dalykus, kaip vynas, likeris, čekoladas, apelsinai, kvepalai, šilkas ir tt.

VI. Savivaldybių reikalu:

a) išleisti įstatymas apie mokesnius savivaldybių reikalams.

VII. Švietimo reikalu:

a) kad mokykla butų valstybinē;

b) steigimas prie liaudies mokyklų suaugusiems kursų;

c) skubus, bet planingas ruošimasis prie visuotino mokymo įvedimo; mokytojų kadro pagerinimas;

d) mokytojų medžiaginis buvio geras aprupinimas; nustatymas įstatymo keliu to algos minimumo, kurį savivaldybēs privalo mokytojui suteikti buto, kuro ir šviesos pavidale;

e) sudarymas plano žemesniųjų ukio, amatų ir technikos mokyklų tinklo visai Lietuvai ir tam mokyklų tinklui mokytojų paruošimo plano išdirbimas;

f) pradedamųjų mokyklų įstatymo pataisymas.

VIII. Užsienio politikos reikalu:

a) pertvarkymas atstovybių ir atstovų paskyrimo (pirmoj eilēj Amerikoje);

b) nuoseklus ir planingas ējimas prie sudarymo Pabaltēs Sąjungos ir Sąjungos praplētimas į Švedus, Danus bei Norvegus.

c) aktyvesnē politika Vilniaus ir Klaipēdos klausimais.

IX. Socialēs apsaugos srityj:

a) sudaryti planas visuotinos neapmokamos medicinos pagalbos, visuotino globojimo pavargēlių, našlaičių, nustojusių sveikatos ir darbingumo, senatvēs apdraudimas; minētiems tikslams leisti apsidēti mokesniais.

X. Amerikos lietuvių reikalu:

a) Amerikos atstovybēs revizija ir pertvarkymas;

b) registracijos ir pilietybēs klausimų revidavimas.

XI. Priverstino apdraudimo įstatymo peržiurējimas, kad butų sumažinta premija.

XII. Karo stovio panaikinimas visoj Lietuvoj, išskyrus 30 kilometrų ruožą nuo demarkacijos (neutralēs zonos) linijos.

XIII. Keliai privalo buti taisomi savivaldybių su valdžios pagalba.

VILNIAUS LIETUVIŲ BALSAS.

(Seka nuo 3 pusl.)

ki Lietuvoje, o tos našlaičių prieglaudos ir bendrabučiai tankiausiai nekurentos, nes malkų nēra už ką nupirkti ir tiems basiems, apdriskusiems, pusbadžiams našlaičiams prisiējo per didžiausius šalčius pergyventi. Sušalę, pamēlinavę kenčia, skursta ir patys nenumanq už ką juos taip kankina žiaurioji likimo ranka. Ir vis daugiausiai už Lietuvos laisvę kovoje žuvusiųjų kudikiai..."

Taip pasakoja p. Bacevičienē apie Vilniaus našlaičių likimą. Prie šito dar čionai pridedame vienos prieglaudos atsišaukimą, kad amerikiečiams butų aišku kokiose aplinkybēse tos prieglaudos gyvena:

"Į Amerikos lietuvių moteris!

"Mes Lietuvos našlaičiai žinodami jusų geras širdis kreipiamēs į savo gerbiamas tautietes prašydami sušelpimo. Nors labai nemalonu prašyti, bet esame priversti sunkių gyvenimo aplinkybių tą padaryti.

"Gerbiamos Tautietēs! Jusų geradējistē padēs mums tą sunkią likimo naštą nešti—suteiks mums progos gyviems išlikti. Nekartą mus Amerikiečiai sušelpē maistu ir drabužiais, bet jau viskas baigiasi. Išreiškiame nuoširdų ačiu už taip daug suteiktos mums pašalpos ir kartu meldžiame mus neapleisti ir ateityje, nes dar juodi debesys dengia musų Tēvynēs padangę ir spaudējų kieta ranka mus dar kankina. Todēl kol susitvarkys musų Tēvynē meldžiame Tamstų ir toliaus mus neapleisti.

"Išvardinti ko mums daugiausiai reikalinga yra sunku, nes nieko neturime apart pusantrų marškinių ir batų be padų."

Po šiuomi atsišaukimu pasirašo Aušros Vartų Bendrabučio našlaičiai. Šio atsišaukimo pabaigoje ir bendrabučio prižiurētojos taria savo žodį. Jos tarpe kitko sako sekamai:

"Tegul bus leista ir mums savo žodis pridēti prie našlaičiųkudikių maldavimo ir pasibelsti į jusų nors jurių-marių atskirtas bet visgi Tēvynēs meile liepsnojančias jautrias širdis, prašant padēti musų vaikučiams sunkę gyvenimo naštą nešti, nes jų padētis yra labai sunki. Apart menko valgio, jiems truksta drabužių, skalbinių, pančiakų, batų ir tt. Nekuriems reikia eiti į mokyklą mokintis labai toli ir kuomet lija, kad jie dēlei suplyšusių drabužių, skylētų batų sušlampa ligi kunui ir tankiai serga.

"Šiuo tarpu musų prieglaudoje globojama 166 mergaitēs ir 29 berniukai, nuo vienų ligi 15 metų amžiaus. Apart vaikų yra prie musų tarnaitēs gaunančios labai mažą algą ir penkios seniukēs prisiglaudę.

"Kadangi musų Lietuvių Centro Komitetas nukentējusiems dēl karo šelpti dēl dabartinių aplinkybių neturi lēšų ir negali mums jokios pagalbos suteikti, todēl ir kreipiamēs į savo tautietes Amerikoje iš gilumos širdies šaukdamos: padēkit mums ir nedaleiskit, kad musų našlaičiai ir toliau šaltų ir badautų. Gelbēkite musų tautos ateities žiedus, kurie jau daug perkentē žiaurių okupantų persekiojimų! Bendrabučio perdētinē —E. Vileišienē, auklētoja —M. Drakutovičaitē, šeimininkē —K. Lekmanienē."

Joki komentarai prie šių atsišaukimų nereikalingi — jie kalba gana aiškiai kokiose aplinkybēse tenka gyventi Vilniaus lietuvių prieglaudų auklētiniams. Ir tokiam skurdui juos šiandieniniai Vilniaus valdonai pasmerkē vien dēlto, kad jie yra gimę iš lietuvių tēvų. Todēl amerikiečiai štai musų pareigos! Vilniaus lietuvių našlaičiai neturi ko valgyti ir kuom apsidengti, todēl ištieskime savo pagalbos ranką šitiems nelaimingiems mažyčiams ir suteikime nors mažą Kalēdų dovanēlę. Nuogą pridengti, alkaną papenēti — tai yra pirmutinē ir svarbiausia kiekvieno žmogaus pareiga. Kiekvienas atsilieptų su didžiausia panieka apie tokį žmogų, kuris galēdamas išgelbēti skęstantį kudikį visų pirma jo paklaustų: "Kokiai tautai, tikybai ir partijai tavo tēvai priklauso?" Tokis žmogus tikrai nebutų vertas žmogaus vardo. Ir štai Vilniaus lietuvių našlaičiai skęsta didžiausio skurdo, bado ir persekiojimų bangose! Todēl ir mums, amerikiečiams, butų didžiausiu prasižengimu, jei mes panašiai klaustume šitų nelaimingų žustančių našlaičių. Čionai padaryta ištraukos tik iš vienos prieglaudos našlaičių atsišaukimo, o Vilniaus lietuvių visos prieglaudos yra tokioje pat padētyje—visų tų prieglaudų atsišaukimai našlaičių ašaromis ir skausmais rašyti...

Todēl šiuomi, vardu badaujančių ir persekiojamų Vilniaus lietuvių našlaičių, atsišaukiame į Amerikos lietuvių visuomenę, maldaudami jos ištiesti savo pagalbos ranką šitiems nelaimingiems mažyčiams. Artinasi Kalēdos ir kaip paprastai kiekvienas perka Kalēdų dovanas savo artimiemsiems, todēl papigiukim šiuosmet tas savo dovanas ir nors dalį jų paskirkim badaujančių Vilniaus našlaičių sušelpimui. Pagaliaus meldžiame Amerikos lietuvių draugijų, klubų, kuopų ir kitų paskirti nors menką Kalēdų dovanēlę — nors kelis dolerius iš savo iždo ir susirinkimuose parinkti aukų nuo savo narių šitam butinam ir begalo svarbiam tikslui — Vilniaus našlaičių sušelpimui. Tegul tie mažyčiai žino, kad Amerikos lietuviai atjaučia jų skausmus ir nelaimes ir su Kalēdų šventēmis atsiunčia jiems nors porą tukstančių dolerių, kad tekanti Kalēdų saulē ir jiems džiaugsmo suteiktų — jų suniurusių prieglaudų gyvenimą nušviestų. O jie daug neprašo — jie maldauja tik to, kas pragyvenimui butinai reikalinga: šiltesnio drabužio, sveikesnio maisto ir apšildimo prieglaudų. Tai viskas. Ir amerikiečiai lengvai gali jiems tai suteikti, jei tiktai jų jautrios širdys pilnai suprastų tą neapsakomą mažyčių skurdą ir skausmus.

Aukas Lietuvos Našlaičių Šelpimo Komitetui meldžiame siųsti sekamai: išpirkti čekį arba "money orderį" vardu —M. Misevičienē, Brooklyn, N. Y. ir pasiųsti sekretorei sekamu antrašu: P. Jurgeliutē, 307 W. 30-th St., New York City. Komitetas visas aukas ligi vieno cento kogreičiausiai pasiunčia į Lietuvą ir už savo darbą jokio atlyginimo nereikalauja. Todēl neabejojam, kad Amerikos lietuviai jausmingai atsilieps į šį musų balsą ir suteiks gausių aukų nelaimingų Vilniaus našlaičių sušelpimui.

Lietuvos Našlaičių Šelpimo Komitetas:

B. Bacevičienē, pirm.

J. Valiukienē, vice-pirm.

P. Jurgeliutē, sekr.

M. Misevičienē, iždin.

Komiteto narēs: O. Daunorienē, J. Mikolainienē, O. Sekienē, ir K. Širvydienē.

Nuvyk skausmą šalin! Raišas petys, mešlungiškas traukymas muskulų, išnarytas sąnarys— visuomet yra draugais didelio Skausmo. Tačiau patrynus truputį

PAIN-EXPELLERIU

ant skaudamos vietos skausmas bus greitai pašalintas. Pain-Expelleris ir skausmas yra mirtini priešai. Nusipirkite jo bonką šiandien pas savo aptiekorių—kaina tik 35 ir 70c. Persitikrinkite, kad butų ant pakelio musų Inkaro vaisbaženklis. Neimkit pamēgdžiojimų.

TRADE MARK

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 South 4th St.
Brooklyn, N. Y.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudējimo, nuo užsenējusio reumatizmo, nuo nusilpnējimo strēnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučēdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT.

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

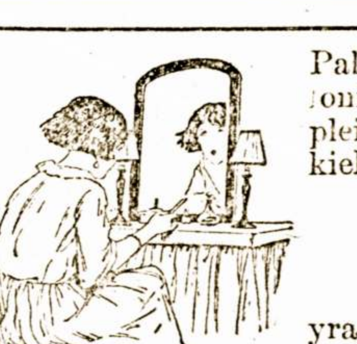

Pakirpti plaukai ir pleiskanos nēra malonī kombinacija. Tos nešvarios baltos pleiskanų lupynos sunaikina gražiausius kiekveno plaukus.

Ruffles

yra mirtinu priešu pleiskanų. Tik kelis kartus panaudojus jas iš galvos visiškai pranyks pleiskonos. Palaikymui sveikos galvos odos ir gražių žvilgančių plaukų, naudokit *Ruffles.*

Kaina 65 centai aptiekose, arba už 75 centus prisiunčiame tiesiai iš labaratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.

104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

VIENYBĒ

DU-KART SAVAITINIS NEPRIKLAUSOMAS LAIKRAŠTIS.

Eina jau 36 metai. Tas rodo, kad savo turiniu ji žmones patenkina. Ir teisybē — joje telpa visad gyvi dienos straipsniai ir žinios, ir istorinių nuotikių aprašymai. Paskutiniu laiku tilpo:

"Mano Paskutinē Kova prieš Bolševikus," rašyta A. Kerenskio.

"Mirties Vamzdelis", Detektyvo apysaka.

"Žvaigždžių Sistema prof. Šukerto.

"Parsikvietē" Rudyardo Kiplingo apysaka.

Kiekviename numeryj yra ko įdomaus. Jei nematei "Vienybēs" prisiųsk adresą, ir gausi numerį pažiurējimui. Kaina metams $3.50, keturiems mēnesiams — $1.00.

"VIENYBĒ"

193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

SKAITYKITE "DIRVĄ"

"DIRVA" YRA PIGIAUSIAS IŠ DIDŽIŲJŲ (8 PUSL.) SAVAITINIŲ LAIKRAŠČIŲ!!!

Suv. Valstijose metams	$2.00
Pusei metų	$1.00
Kanadoje metams	$2.50
Pusei metų	$1.25
Lietuvoje ir kitur metams	$3.00
Pusei metų	$1.50

Reikalaukit kopijos pažiurējimui — siunčiama visiems dovanai. Reikalaukit "Dirvos" Katalogų.

"DIRVA"

7907 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA S. JVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI $500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokēta $248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokēta $247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tēvynę" dovanai. ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinēs skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.

Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į savaitę.

Dēl platesnių informacijų kreipkitēs šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

NAUJIENOS

**Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje.
NAUJIENAS leidžia darbo žmonēs darbo žmonēms.
NAUJIENŲ Metinē Biznio Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tiems, kurie užsiprenumeruos NAUJIENAS.
NAUJIENŲ kaina metams Amerikoje $7.00. Lietuvoje $8.00.**

NAUJIENOS

1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Kur Gauti "Sandara"

Pavienius num. galima gauti kožną savaitę už 5 centus, sekančiose

BRIDGEPORT, CONN.
H. Slavin, 24 Railroad Ave.
CLEVELAND, OHIO.
"Dirva", 7907 Superior Ave.
P. A. Szukys, 2345 St. Clair Ave.
CHICAGO, ILL.
J. B. Aglinskas, 3238 S. Halsted St.
Dr. K. Drangelis % Venta Drug Store 4101 S. Francisco Ave.,
V. J. Andriulis, 2041 S. Ruble St.
F. A. Juozapaitis, 4559 S. Hermitage Ave,
MONTELLO, MASS.
D. Kella, 9 Aarthur St.
A. M. Lanška, 672 N. Main St.
Boston Sales Co. 678 Main St.
NEW HAVEN, CONN.
K. Makarevičius, 255 Wallace St.
LAWRENCE, MASS.
J. J. Urbszo & Co. 101 Oak St.
Lithuanian Sales Corp., 70 Lawrence St.
BROOKLYN, N. Y.
J. Pasniewsky, 87 Grand St.
"Vienybē" P. Co., 193 Grand St.
BOSTON 16, MASS.
J. B. Reinetz, 84 Salem St.

Ligoniai Kurie Sergate

Reumatu, Dusuliu (Ashma). Nervų liga, širdies liga, nuomariu, veneriškomis ligomis ir tt. Visų ligų nemiņiu, bet bile ligą turi, ar kas tavo šeimynoje turi, nuo didžiausios ligos iki mažiausiai; galite duoti antrašą, o gausite rodas ir receptus dykai. Įdēk už du centu stampą ir gerą antrašą. Dabar geras laikas, vasara ir tiktai šitam laike jus patys save namie pagydysite. Bandykite naminio gydymo —patys sau. Čia turite progą su gvarantavimu, bile tik jus tą darysite — pasveiksite. Rašykite pas:

ALEX R. SALVIS
P. O. BOX 96 Dalas, Pa.

Pr. Žyvatas

Parduodu laivakortes, geriausių laivų kompanijų. Perku ir parduodu namus ir farmas (Real Estate). Apdraudžiu nuo ugnies namus, automobilius ir tt.
OFISO ADRESAS:

1836 N. Main St.,
Scranton, Pa.

Oregon 3995-M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St.
Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras, ir Chirurgas.

Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M. nuo 2 iki 4 P. M. nuo 7 iki 8 P. M. Nedēliomis nuo 10 iki 3 P. M.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbēti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 8.
536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer

DENTISTAS

306 Main St., Worcester, Mass. viršui "Iver Johnson" krautuvē

Patyręs dentistas, prieinamos kainos. Atdara subatom po pietų. Nedēliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priēmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. no pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakaro.

509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

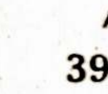

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H.S. Store O.D.

Akiu Specijalistas

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatvių, South Boston.

Vietos Žinios.

P. ŠARKAITĖ IŠVAŽIAVO Į KALIFORNIJĄ.

Nemaža nuostolio turi Bostono meno draugijos ir muziką mėgstančioji visuomenė, kad iš čia išvažiavo žinoma giesmininkė p. Paulina Šarkaitė. Lapkričio 27 d., palydėta draugų, ji iš South Station išvažiavo į San Francisco, California. Mažos išleistuvės jai buvo pagamintos lapkričio 19 d. pas Sungailus. Lapkričio 26 d., po "Gabijos" koncerto, ją pasikvietė pas save komp. M. Petrauskas, jos mokytojas, ir čia pulkelis kitų jos draugų jai palinkėjo laimingos kelionės.

Bostono lietuviai gerai atsimena panelę Šarkaitę, nes ji dalyvaudavo ir koncertuose, ir scenoje, kaip kalbamoje dramoje, taip ir operetėse. Ji buvo pirmutinė Justina "Pirmosiose Gegužės" ir pirmutinė Zacirkienė muzikaliam farse "Vaikas ar Mergaitė?" Pasiges jos bostoniečiai, ypač gi "Gabija," kuriai ji tankiausiai patarnaudavo.. Ji yra taipgi Sandarietė.

Linkime jai laimės tolimoje Kalifornijoje, arba, jei ten nepatiks, sugrįžimo pas senuosius draugus į Bostoną.

LIETUVOS ARTISTŲ KONCERTAS.

Lapkričio 28 d. vakare Municipal Building'o svetainėje buvo Lietuvos Operos artistų P. Olekos, M. Leškevičiaus ir J. Byros koncertas. Koncerto pirmas numeris buvo J. Naujalio "Oi neverk Motušėle," dalyvaujant visiems trims artistams: P. Oleka (bassas) dainavo, J. Byra palydėjo pianu ir M. Leškevičius su smuikos obligato.

Antrame numeryje turėjo buti Rachmaninov'o Preliudija, J. Byros skambinama ant piano, bet ta programo dalis prisiėjo praleisti, nes pianas taip buvo sukliuręs, kad nieko rimtesnio juo paskambinti nebuvo galima. Labai gaila, nes sprendžiant iš gražaus akompaniavimo, buvo galima tikėtis iš p. Byros gražaus Preliudijos išpildymo.

Toliaus sekė eilės dainų ir smuikos solų — J. Byra ir P. Oleka dainavo, gi M. Leškevičius "virkdė" smuiką. J. Byros yra ganėtinai stiprus lyriškas tenoras, P. Olekos — bassas. Abu giesmininkai gerai valdo balsus, tad buvo malonu pasiklausyti visko, ką tik jiedu dainavo. Abu giesmininku da yra jaunu, tai kada galutinai nusistatys juodviejų balsai, turėsime iš juodviejų pirmaeilius giesmininkus. M. Leškevičius yra virtuozas su smuika. Dainavo arba originales lietuviškas daineles, arba svetimų operų dalykėlius, išverstus lietuvių kalbon. Tik J. Byra padainavo, rodos, vieną ar dvi itališkai. Tuo žvilgsniu galima tiek pasakyti, kad originalės dainelės buvo vis menkesniųjų kompozitorių; ypač kai-kurių Vanagaičio kompozicijų motyvai perdaug trenkė lenkiškumu. Svetimų dainelių lietuviškas vertimas buvo gana blogas. Taip, dainoje apie "Blusą" pasakyta: "gyveno SAU karalius" — tas taip nemaloniai trenkia rusicizmu — "žyl sebie"!

Turint tokius pažymius artistus, buvo tikėtasi tirštos publikos, bet publikos prisirinko skystokai. Kad keliomis dienomis prieš tai buvo "Gabijos" koncertas, vien tik vietinių giesmininkų, ne profesionalų, be jokio didesnio skelbimo prisirinko nekiek mažiau publikos į Lietuvių Svetainę, kaip tiems svečiams iš Lietuvos. Svečių koncerto surengimas čion, Bostone, buvo pavestas vargonininkui, tad galėjai tikėtis daugiau bažnytinių žmonių. Bet ištikrųjų kur tik pažiurėjai į brangesnes vietas, veik vieni Sandariečiai ir jų draugai matėsi. Pats prabaščius su pora kitų kunigų sėdėjo pirmoje sėdynėje, bet savo parapijonų iš sklepo išvilioti negali.

Ir rengėjai neparengė koncerto atsakančiai. Net pianas buvo sudaužytas, su keliais klevišais be balsų ir visai be pedalų! Ir iš tokio piano tikėtasi Rachmaninovo Preliudijos. Bostone geriausias koncertinis pianas lengva gauti: reikia tik pažymėti ant programo piano firmos vardas, ir geriausia firma duoda pianą dovanai, tik reikia užmokėti už jo atvežimą ir nuvežimą. Ir tie "paaiškintojai" prieš koncertą taip vaikiškai kalbėjo, tildindama publiką, lyg mažus vaikus.

Kaip ten nebebutų buvę, tie, kurie atsilankė į Lietuvos Operos artistų koncertą, turėjo pasigėrėjimo kaip iš dainavimo, taip (ypač da) iš smuikavimo.

BOSTONIEČIAI LYNNE.

Pereitą nedėldienį So. Bostono Šandaros 7 kp. scenos mėgėjai važiavo į W. Lynn, Mass. perstatyti scenoje du veikalus: "Undinę" triveiksmę dramą ir "Žilė Galvon, Velnias Vuodegon" vienveiksmę komediją. Lynniečiai Bostoniečius taip puikiai priėmė, kad tas vaišingumas niekados nebus užmirštinas.

Apie 4 val. po pietų nuvažiavus pas gerbiamus Ganiprauskus ir K. Sirbiką bostoniečiams buvo surengti puikus pietai, kuriuos beabejonės niekas negalės pamiršti. Papietavus ir apie pora valandų paviešėjus pas gerb. Ganiprauskus apie 6 val. visi nuvažiavo į svetainę, kur buvo perstatymas minėtų veikalų. Į perstatymo vakarą atsilankė, publikos pilna svetainė. Artistai savo užduotis rodos atliko neblogai, nes protarpiais gavo gausių aplodismentų.

Po perstatymo minėtų veikalų buvo sudainuota keletas dainelių; dainavo Z. Neveckienė solo, ir vyrų kvartetas.

Po viso programo, bostoniečiai buvo užkviesti pas gerb. Kairevičius vakarieniauti, kur taipgi turėjo puikią vakarienę ir didelį svetingumą. Po vakarienės, apie 11 val. visi laimingai sugrįžo į So. Bostoną, kuriuos vežė So. Bostono Hardware krautuvės savininkas p. J. Klimas. Lynniečių svetingumas ir vaišės bostoniečiams taip patiko, kad dabar jie kalba, kada vėl gaus ten nuvažiuoti. Minėtą vakarą bendrai rengė šv. Onos moterų draugija ir Sandaros 40 kp.

Sekantį nedėldienį gruodžio 10 d. bostoniečiai važiuos sulošti tuos veikalus į Lawrence, Mass. Dabar visi kalba, kaip Lawrenciečiai juos sutiks.

PASKAITA APIE LIETUVĄ.

"Sandaros" redaktorius V. J. Šliakys buvo pakviestas į Suffolk Law School sociologijos skyrių padaryti pranešimą apie Lietuvą. Paskaita buvo gruodžio 5 d. nuo 10:30 iki 11:30 ryto v. Klausytojų buvo jaunų ir senų, vyrų ir merginų, įvairių tautų. Buvo vienas ar du murinai ir vienas rusas. Po paskaitos daugelis klausytojų atėjo asmeniškai padėkavoti ir paspausti ranką. Ypač nuoširdus buvo rusas — jaunas vyrukas — kurs pasižadėjo kada užeiti į "Sandaros" redakciją plačiau pasikalbėti.

VAIKAS AR MERGAITĖ.

Muzikos ir Dramos Draugija "Gabija" statys antru kartu operetę "Vaikas ar Mergaitė?" Bus gruodžio 31 dieną, 1922 m., Lietuvių Name. Dainuos nauji solistai, vyrų kvartetas išpildys naujus dalykus. Pasistengkit visi nusipirkti tikietus ir pasigėrėti taja puikia operete.

Gabijos Spaudos Komisija.

SUSIRINKIMAS A. L. T. SANDAROS 7 KUOPOS.

Bus gruodžio 12 d., prasidės 7:30 val. vakare savam Rume, 327 E St. Malonėkite visi buti, nes yra daug svarbių reikalų apsvarstyti ir taipgi bus renkama valdyba sekantiems metams. Ateidami nepamirškit ir naujų atsivesti.

Rašt. **A. Rasimavičius.**

LIETUVIŲ BALSO DR-JOS

Svarbus susirinkimas bus ketvergo vakare, gruodžio 7 dieną, Lietuvių Name. Šiame susirinkime bus renkama nauja valdyba ateinantiems metams. Svarbu, kad visi susirinktų ir išbalsuotų Sandariečius į valdybą, nes tie žmonės rupinasi draugijos gerove ir jos ateičia. Susirinkit visi nariai butinai. **Narys.**

PARSIDUODA ŠTORAS.

Su trimis kambariais dėl gyvenimo. Platesnių informacijų dėlei kreipkitės pas

J. TUMASONIS
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

"Kablegramu iš Kauno"

Baltic States Finance Corp. prezidentas A. Ivaškevičia praneša sekančiai: Laivu "AMERICA" Lapkričio 29 d. iš Bremo išvažiavo į Ameriką

Jurgis Laukaitis, Ona ir **Petronė Laukaitytės** pas Adomą Laukaitį, 342 Lenox St., Norwood, Mass.

Adolfas Ginaitis ir **Liudvika Ginaitytės,** pas Louis Ginett, 281 Charles Street, Providence, R. I.

Ona Davalgienė, duktė **Getruda,** sunus **Andrius,** pas Louis Davalga, 873 Washington St., Norwood, Mass.

Jonas Petkus ir **Marijona Petkytė** pas Martin Petkus, 1701 So. 6-th St., Camden, N. J.

Minėti svečiai pribus į New Yorką 9 d. gruodžio, š. m.

PASTABA: Norintiems atsivešti iš Lietuvos giminių laikas pradėti daryti visus reikalingus dokumentus kelionei, taip kad pradžioje pavasario galėtumete sulaukti savo mylimųjų, visų informacijų klauskite į Bostono

BALTIC STATES FINANCE CORPORATION.
357 Broadway,
South Boston, Mass.
Tel. S. B. 1061.

KATALIOGAS DYKAI.

Jeigu manai pirkti namą, farmą arba biznį Massachusetts Valstijoj, reikalaukite Kataliogo

LITHUANIAN AGENCY
684 N. Main Street,
Montello, Mass.

P. B. Corbett

770 DUDLEY STREET, DORCHESTER

PASIULO SEKANČIUS

Gerus Investmentus

DORCHESTER UPHAMS CORNER. 9 apartamentai. Neduodada džianitoriaus nė šilumos; įeigų $2592 į metus, parkaršęs savininkas parduos už $16,000; pinigais reikalaujama $2000, likusieji suma ant morgičio 6%. CORBETT.

DORCHESTER UPHAM CORNER. Plytų 16 apartamentų; įeigų $12,000 į metus. Parduodama, kad pabaigti sąskaitas ne mieste gyvenančio savininko. $75,000; $25000 pinigais reikalaujama. Patogiausias departamentų blokas visam Dorchester. CORBETT

DORCHESTER. Prie svarbiausios biznio gatvės plytų krautuvės ir apartmentai. Įeigų $6800 į metus. $40,000; $10,000 pinigais. CORBETT.

DORCHESTER. 6 apartmentai, neduodama džianitorius nė šilума. Įeigų $1872 į metus. $13,000; $3000 pinigais. CORBETT.

ALLSTON. Kampinė nuosavybė; 9 apt.; Geriausioj tvarkoj; Įeigų $6240 į metus. Kaina $37,000; pinigais $5000. CORBETT.

SOUTH END. Aštuoni 3 šeimynų plytų gyvenimai, be šilumos ir be džianitoriaus. Įeigų $3156; kaina $17,000; pinigais $3,000. CORBETT.

SOUTH BOSTON. 2 kampinės nuosavybės, viena 6 apt. su $900 įeigų į metus, kaina $6000, lengvais išmokėjimais. Kita — krautuvė ir 3 apt. Įeigų $792; kaina $5500 lengvais išmokėjimais. P. B. CORBETT.

ŽIEMOS VAKARAMS

Sulaukus žiemos kiekvjena organizacija bei jaunimo draugijėlės rengia vakarus. Sandaros Adm. kaiptik galima gauti puikų scenišką veikalą **"Gyvenimo Verpete"** 5-kių veiksmų dramą. Lošime dalyvauja 4 merginos ir 8 vyrai. Veikalas labai puikus, įspudingas ir lengvas sulošti. Knygelės kaina 45c. Sandariečiai bei šiaip jaunimo organizacijos pasinaudokite šia proga!

"SANDARA"

"BEDARBIAI"

Veikalas "Bedarbiai" tai musų gyvenimo Veidrodis. Aiškiai parodo paveikslą darbininko šeimynos, kuri paskendusi alkio ir skurdo bangose, vien dėlto, kad jos galva—tėvas negauna darbo.

SUBATOJE, GRUODŽIO-DEC. 9 D., 1922

Perstato L. M. P. S, 13 kuopa, vaidinimas prasidės 7:30 valandą vakare

LIETUVIŲ SALĖJ,
Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

Veikalas yra įvairus, pilnas gražių išsireiškimų, taipgi ir juokų netruksta. Jo atvaizdinimui dalyvauja gabiausi aktoriai, net patsai autorius iš New Yorko J. ROSTOVCEV. Atsilankykite visi!

Kviečia KOMITETAS.

Gramafonai ir Rekordai

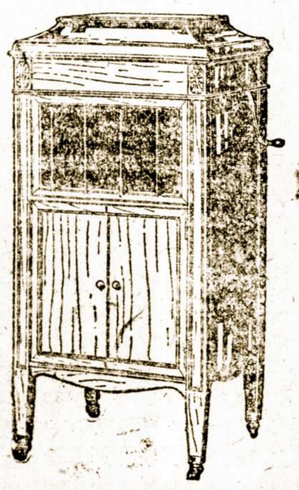

Esame autorizuoti COLUMBIA GRAMAFONŲ KOMPANIJOS AGENTAI. Parduodam visus jų išdirbystės gramafonus ir naujausius lietuviškus rekordus. Reikalaukit mašinų ar rekordų katalogo DYKAI. Senus gramafonus mainom ant naujų. Sugadintus pataisom Pigiai.

PARDUODAM SKRYBĖLES KEPURES, DRAPANAS ir ČEVERYKUS.

GEO. MASILIONIS
233 Broadway,
So. Boston, Mass.

Lietuvos Įstatymai

Ką tik gavome iš Kauno Lietuvos Įstatymus. Didelė knyga 6x9 tvirtais apdarais 1032 puslapių Kaina tik $3.00. Norinti isigyti šią knygą pasiskubinkite, nes jų nedaug gavome ir greitai išsiparduos. **SANDARA 327 E St. So. Boston 27, Mass.**

Lietuvos Atstovybės Skelbimas

Sulyg Lietuvos Respublikos Įstatymų, visi užsieniuose gyvenantieji

LIETUVOS PILIEČIAI

Kad pasilikti Lietuvos poliečiais

PRIVALO ĮSIREGISTRUOTI

Atstovybėje iki Gruodžio 22 d., 1922 m.

Pilnesnių informacijų prašykite nuo savo kolionijos Paskolos Stočių, Lietuviškų įstaigų, arba

LITHUANIAN LEGATION,

1925 F Street, N. W., WASHINGTON, D. C.

Lietuvos Respublikos Atstovybė.

SO. BOSTON HARDWARE CO.

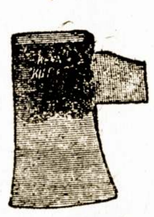

VISKO KAS TIK REIKALINGA DĖL NAMŲ REIKALAUKITE pas mus, nes pas mus galėsite gauti. Dabartiniu laiku parduosime žieminius įrankius kaip tai: stiklus, paipas, kaminus prie pečių ir visokius boilerius, viskas pigiausiomis kainomis. Tel. 167-W. So. Boston.

Savininkai PETRAS BOLYS ir JONAS KLIMAS.

317 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

LIETUVIS GRABORIUS

Šiuomi pranešu vietos ir apielinkės lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausią kainą negu kiti. Į apielinkius miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitės šiuom antrašu:

P. A. AKUNEVIČIUS
258 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Office Tel. 381.
Gyvenimo Tel. 2024-J.

Lietuvių Garage.

Parduodame visokius automobilius, dalis ir reikmenis (supples). Išrandavojame automobilius dėl pasivažinėjimo; ir užlaikome ekspertą mekaniką dėl sutaisymo mašinas.

PETRAS JAKIMAVIČIUS.
541 East Broadway,
South Boston, Mass.
Tel. So. Boston 51370.

AKIŲ SPECIALISTAS.

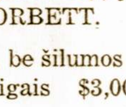

Silpnos akys sudaro didžiausią žmogui nelaimė. Ir kiek gyvenime beliktu vertės, jeigu akyse šviesa užgestų. Štai faktas: "Septyni žmonės iš dešimties turi dėvėti akinius." Ar jus tikrai žinote, kad jusų akys geros?

Jei akių silpnumas ar galvos skaudėjimas apsireiškia, kreipkitės į patyrusį akių specialistą

J. L. PAŠAKARNIS, O.D.
377a Broadway, cor. E St.,
So. Boston, Mass.
OFISO VALANDOS: 9 ryto iki 8 vakaro. Nedėliomis pagal sutartį.

Ofise Tel. S. B. 441
Residence W. Newton 1016-R.

LietuvysAdvokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitu smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavi-

Tel. S. B. 2488.
DR. J. C. LANDŽIUS - SEYMOUR
Lietuvis Gydytojas.
Valandos 9-11 2-4 6-9.
506 Broadway,
SO. BOSTON, MASS.